

Non Violent Resistance-grupper som föräldrastöd inom barnskyddet

Praktikforskningsrapport

Martina Lindroos

Jens Östbye

Praktikforskning

Magisterprogrammet i samhällsvetenskaper

Helsingfors universitet 2022-2023

Sammandrag

Fakultet: Statsvetenskapliga fakulteten vid Helsingfors Universitet

Utbildningsprogram: Magisterprogrammet i samhällsvetenskaper

Studieinriktning: Socialt arbete

Författare: Martina Lindroos och Jens Östbye

Arbetets titel: Non Violent Resistance-grupper som föräldrastöd inom barnskyddet

Arbetets art: Praktikforskning

Månad och år: Februari 2023

Sidantal: 34 + Bilagor

Nyckelord: Föräldrastöd, Föräldragrupper, Non Violent Resistance, Barnskydd

Förvaringsställe: -

Övriga uppgifter: -

Sammandrag: Praktikforskningen undersöker upplevelserna hos deltagarna i en Non Violent Resistance-föräldragrupp som ordnades i Östnyland under vintern 2021-2022. Gruppen var avsedd för föräldrar till ungdomar som missbrukar droger eller har ett våldsamt beteende. Avsikten med Non Violent Resistance (NVR) föräldragrupper är att påverka ungdomens beteende genom att ge föräldrarna ökad kunskap om bemötande av ungdomen. Praktikforskningens syfte är att lyfta fram om och hur NVR-gruppen påverkat de deltagande familjernas sätt att kommunicera och hantera konflikter. Forskningens syfte är även att redovisa för nya insikter och utvecklingsbehov för framtida NVR-grupper. För att uppnå syftet formulerades följande forskningsfrågor: 1) Hur har föräldrarna upplevt sitt deltagande i NVR-gruppen? och 2) Hur har deltagandet påverkat familjens sätt att kommunicera och lösa konflikter? Av åtta föräldrar som deltog i gruppen har fem föräldrar intervjuats genom semistrukturerade intervjuer. Intervjumaterialet analyserades med innehållsanalys och återspeglades mot bakgrund, tidigare forskning och teoretiska perspektiv på familjestöd och familjegrupper. I analysen identifierades sex centrala teman. Dessa var: NVR-metoden och dess verktyg; Referensstöd och delade upplevelser; NVR-gruppens påverkan i familjen; Ledarnas insats; NVR-gruppens upplägg, samt utvecklingsförslag som informanterna lyfte fram. Resultatet indikerade positiva erfarenheter i synnerhet vad gäller det stöd de fick av gemenskapen. Informanterna lyfte även fram utvecklingsförslag som ledare av framtida NVR-grupper kan nyttja sig av i planerandet av NVR-gruppverksamhet.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
2. Syfte och frågeställningar.....	5
3. Bakgrund.....	5
3.1. Non Violent Resistance – NVR.....	5
3.2. Hur NVR föräldragrupper uppkom.....	6
3.3. Hur NVR används i en föräldragrupp.....	6
3.4. Gruppens program.....	7
3.5. Utvärdering.....	8
4. Praktikforskning.....	9
5. Praktikforskningens verksamhetsmiljö och arbetsfördelning.....	10
6. Tidigare forskning och teori.....	11
6.1. Tidigare forskning om NVR-grupper.....	11
6.2. Teoretiska perspektiv på föräldragrupper.....	12
7. Praktikforskningens process och metoder.....	14
7.1. Fenomenologi.....	15
7.2. Kvalitativ intervju.....	16
7.3. Innehållsanalys.....	16
7.4. Forskningsetik.....	17
8. Resultat.....	17
8.1. Redovisning av FIT-blanketter.....	17
8.2. Redovisning av intervjuer.....	19
8.2.1. NVR-metoden och dess verktyg.....	19
8.2.2. Upplevelsen av referensstöd och delade upplevelser.....	21
8.2.3. NVR-gruppens påverkan i familjen.....	23
8.2.4. Ledarnas insats.....	23
8.2.5. NVR-gruppens upplägg.....	24
8.2.6. Utvecklingsförslag.....	26
9. Resultatdiskussion.....	27
10. Nyttjande av resultat och förslag på fortsatt forskning.....	32
Källförteckning.....	33
Bilagor.....	35

1. Inledning

I den här praktikforskningen kartlägger vi erfarenheterna av ett pilotprojekt inriktat på föräldrar till ungdomar med klientskap i barnskyddet. Projektet ordnades i form av en Non Violent Resistance (NVR)- föräldragrupp i Östnyland under vintern 2021-2022, som ett samarbete mellan missbrukarvården och barnskyddet. Som kunder i barnskyddet finns ungdomar med utmaningar som drogmissbruk, skolfrånvaro eller konflikter med familjen och sin omgivning. Även om tyngdpunkten i barnskyddet är barnets rättigheter, har barnskyddet i åtanke att stöda föräldrarna. En av stödformerna i barnskyddets öppenvård är familjearbete. Också i fråga om barn som har placerats jobbar man för att stärka familjerna med tanke på återförening. Gruppens målsättning var att påverka ungdomarna genom att ge föräldrarna ett alternativt sätt att bemöta ungdomens beteende. Non Violent Resistance som förhållningssätt erbjuder en ny modell för auktoritet. Gruppen erbjöd samtidigt föräldrarna en möjlighet att träffa andra föräldrar i samma situation och diskutera sina erfarenheter, och lära av varandra. Ansvarig för pilotprojektet var familjeterapeut och socialarbetare Katarina Fagerström, som representerade Monialainen lastensuojelu och Framtidens barnskydd TULLAS (Tulevaisuuden Lastensuojelu). I den här studien sammanställer praktikforskarna Martina Lindroos och Jens Östbye föräldrarnas åsikter och erfarenheter av föräldrastödsgruppen. Denna praktikforskning syftar till att få kunskap om hur NVR-gruppen har påverkat de deltagande familjernas sätt att kommunicera och hantera konflikter. Praktikforskningen har även som mål att undersöka hur föräldrar upplever referensstödsgrupper lämpa sig som stödform inom socialt arbete. Praktikforskningens resultat gagnar TULLAS-projektet och genom att ge värdefulla insikter för planerandet av framtida grupper enligt NVR modellen. Inom socialarbetet för barnfamiljer i Borgå har man visat intresse för resultaten av praktikforskningen. Vi som praktikforskningsstuderande arbetar som socialarbetare inom barnskyddet, vilket ger oss goda insikter i arbetet. Under hösten 2022 utbildades nya handledare för NVR-grupper i Borgå. Avsikten är att under våren 2023 starta nya grupper i Borgå och Hangö.

2. Syfte och frågeställningar

Forskningens syfte är att ta reda på om NVR-gruppen har påverkat de deltagande familjernas sätt att kommunicera och hantera konflikter, samt lyfta upp på vilket sätt. Forskningens syfte är även att redovisa för nya insikter och utvecklingsbehov för framtida NVR-grupper. Denna föräldragrupp var den första som ordnats inom TULLAS-projektet med fokus på NVR. Det är viktigt att lyfta fram ett deltagarperspektiv och få en subjektiv åsikt om denna stödform som erbjudits föräldrar av barn som är klienter inom barnskyddets öppenvårdstjänster.

Forskningsfrågor

- Hur har föräldrarna upplevt sitt deltagande i NVR-gruppen?
- Hur har deltagandet påverkat familjens sätt att kommunicera och lösa konflikter?

3. Bakgrund

Detta kapitel presenterar bakgrunden för praktikforskningens tema. Bakgrunden beskriver NVR-gruppens struktur och process.

3.1. Non Violent Resistance – NVR

NVR-grupperna baserar sig på arbetssättet Non Violent Resistance. NVR är en systemisk familjeterapeutisk metod utvecklad av den israeliske psykologiprofessorn Haim Omer och är inspirerad av Mahatma Gandhis och Martin Luther Kings ickevåldsfilosofi. Arbetet med familjerna sker genom att de vuxna i ett barns eller en ungdoms liv får redskap för att bemöta ungdomarnas utmanande eller skadliga beteenden. Den grundläggande idén är föräldranärvaro: föräldern överger inte barnet trots att en situation kan vara utmanande, och föräldern tränar på att inte bli provocerad. Föräldrarna identifierar vilket beteende de vill att ska förändras hos barnet. NVR erbjuder ett nytt förhållningssätt till auktoritet. Föräldern är inte för auktoritär, men inte heller för demokratisk. (Kjellberg-Karlsson, 2011) I och med att grundtanken i NVR är att beakta hela familjen som en enhet och strävar efter att påverka ungdomens beteende genom att stärka föräldrarnas förmåga att bemöta ungdomen, passar NVR bra in i det systemiska arbetssättet. NVR kan också användas t.ex. i skolvärlden och på barnskyddsanstalter. (Väkivallaton vastarinta – NVR (Non violent resistance) – Vankkaa tukea ryhmässä, kun vanhempien keinot ovat vähissä)

3.2. Hur NVR föräldragrupper uppkom

NVR föräldragrupper fick sin början som stöd för föräldrar till ungdomar med självskadebeteende och våldsamt beteende. Numera tillämpas NVR i ett flertal problematiska familjesituationer, t.ex. för föräldrar till drogmissbrukande ungdomar, ungdomar med kriminellt beteende eller ungdomar med neuropsykiatriska funktionshinder. (Väkivallaton vastarinta – NVR (Non violent resistance) – Vankkaa tukea ryhmässä, kun vanhempien keinot ovat vähissä)

3.3. Hur NVR används i en föräldragrupp

En NVR-föräldragrupp har minst två ledare. En lämplig kombination av ledare är att den ena ledaren representerar socialvården, t.ex. barnskyddet eller missbrukarvården, och den andra är erfarenhetsexpert. Gruppen kan också ha en tredje ledare. Enligt Katarina Fagerströms guide för ledare är ett lämpligt föräldraantal fyra till tio föräldrar i gruppen. Innan gruppens träffar inleds samtal med ledaren med föräldrarna i telefon och de får ett informationsbrev. Där betonas betydelsen av att förbinda sig till gruppen och att båda föräldrarna tar ansvar för att relationen till barnet ska förbättras. Det finns en färdig struktur för hur gruppen framskrider. Viktigast är dock att, beroende på gruppleadarens erfarenhet av att leda grupper, att vara lyhörd för föräldrarnas behov. Tanken är inte att följa programmet slaviskt, utan att följa grupprocessen. På grund av föräldrarnas stora behov av vissa samtalsämnen i föräldragruppen i Östnyland följdes inte strukturen fullständigt. Gruppen träffas tolv gånger, en gång/vecka. Därefter hålls en paus på tre månader, då en återförening ordnas. Vid den första träffen kommer gruppen överens om gemensamma regler gällande bl.a. tystnadsplikt och att förbinda sig till gruppen. Träffarna har teman som följer NVR-modellens riktlinjer. En viktig målsättning med föräldragruppen är referensstödet, dvs. att föräldrar ges möjlighet att träffa andra föräldrar i samma situation och dela deras erfarenheter. Träffarna inleds med att deltagarna delar med sig av vad som har hänt sedan senaste gång. Temat för träffen presenteras kortfattat och därefter ges föräldrarna möjlighet till diskussioner. Det finns också övningar som hör till de olika temana, och det är valfritt för föräldrarna att använda sig av dem.

3.4. Gruppens program

1. Första träffen

Presentation av gruppens målsättning och varje deltagares personliga målsättningar. Under den första träffen presenteras grundfilosofin för NVR och föräldrarna diskuterar sina inlärdade föräldra- och fostringsmodeller.

Gandhi: Var den förändring som du vill se i världen!

King: Non violent resistance är en metod som förkastar hämnd och aggression, en metod som grundar sig i kärlek.

Gandhis och Kings citat förmödar en uppmaning om att föräldrarna alltid avstår från fysiska och verbala attacker i en konfliktsituation, och tar ställning mot våldsamt och antisocialt beteende.

2. Den nya auktoriteten och trafikljusmodellen

Ett centralt begrepp inom NVR är den nya auktoriteten. Enligt Omers modell för den traditionella vs. den nya synen på auktoritet står den traditionella auktoriteten för följande begrepp: Distans, rädsla, kontroll, inget utrymme för kritik mot föräldern, omedelbara känsloreaktioner, top-down föräldraskap, hämnd och övervakning. Den nya auktoritetsmodellen står för: Närvaro, delaktighet, gränssättning, transparens, fördröjda känsloreaktioner, förankring i det sociala nätverket och att reda ut konflikter. Enligt trafikljusmodellen står **grönt** för normala situationer då ett positivt samspel mellan förälder och ungdom råder.

Diskussionerna är öppna och uttrycker intresse. När en situation blir mer konfliktfylld är färgen **gul**. Föräldern har observerat oroande signaler som kan innebära en risk för ungdomen. Föräldern blir mer vaksam och ställer frågor till ungdomen för att visa att hen bryr sig och lägger sig i ungdomens angelägenheter. Då de oroande signalerna har utvecklats till en reell problem situation, har trafikljuset slagit om till **rött**. Situationen kräver att föräldern agerar omedelbart, det finns inte utrymme för förhandling med ungdomen. (Väkvallaton vastarinta – NVR (Non violent resistance) – Vankaa tukea ryhmässä, kun vanhempien keinoj ovat vähissä)

3. Uttalande

Under den tredje träffen lär sig föräldrarna modellen för att göra ett uttalande till ungdomen. Uttalandet innehåller den ståndpunkt som föräldrarna vill förmöda till ungdomen och de förändringar som de kommer att genomföra. Uttalandet konstaterar att familjen har nått en ohållbar punkt och att en förändring måste ske. Uttalandet kan innehålla ett åtagande om att föräldrarna inte brukar fysiskt eller verbalt våld, att de är närvarande i ungdomens liv och intresserar sig för vad hen sysslar med, och att föräldrarna kommer att be om hjälp av släktingar och vänner. I uttalandet tecknar föräldrarna ner vilket/vilka beteenden de inte längre accepterar, och tar ställning för att göra vad de kan för att beteendet ska upphöra. Uttalandet konstaterar även att målsättningen inte är att hota eller undertrycka ungdomen, utan att ta det ansvar som hör till föräldrar för att skydda sina barn från farofyllda situationer. (Omer, 2004, 50)

4. Sit in

När familjens situation är lugn och trafikljuset står på grönt, går föräldern in i barnets rum och sätter sig stillsamt i rummet. Föräldern kan passa på att ta upp ett ämne som hen inte längre accepterar till diskussion. Det är viktigt att föräldern förblir lugn och sitter kvar i en timme, även om ungdomen inte skulle vilja diskutera ämnet, eller uppträder aggressivt. (Omer, 2004, 52-53)

5. Fördröjd känsloreaktion

"Man ska smida medan jämet är kallt" är en grundpelare inom NVR-modellen. Föräldrarna behöver inte reagera på alla ungdomens krav, provokationer eller anklagelser omedelbart. På det sättet har föräldern tid att fundera på hur hen ska bemöta provokationen. Att vara tyst innebär inte underkastelse, föräldern kan lugnt konstatera att hen inte gillar vad hen har hört och behöver lite tid att tänka på det.. (Omer, 2004, 48-49)

6. Övning i att uttrycka sitt uttalande

Under den sjätte träffen fick föräldrarna göra praktiska övningar i att genomföra uttalandet. Den sjätte träffen fick föräldrarna

7. Förberedelse för att göra uttalandet

Under denna träff förbereder föräldrarna uttalandet till ungdomen. Gruppen diskuterar innehållet i de olika familjernas uttalanden, och vad som är relevant och lämpligt innehåll i respektive familjs situation. Föräldrarna får information om att uttalandet görs under ett lugnt tillfälle i familjen och endast i det berörda barnets närvaro. Om familjen har två föräldrar deltar bägge när uttalandet läses upp, för att signalera att de håller en enad front. Det är viktigt att uttalandet görs utan anklagande. Föräldrarna bör vara förberedda på att ungdomen inte genast accepterar uttalandet.

8. Att skapa en god relation till ungdomen

Avsikten är att föräldrarna lär sig att skapa en gynnsam atmosfär som möjliggör en öppen dialog med ungdomen. Detta gör föräldern genom att vara positiv, lugn och uppmuntran. Föräldern inbjuder till diskussion och tar varken rollen som en kompis eller föreläsare, utan något däremellan. Föräldern kan dela med sig av sina egna erfarenheter, men bör avstå från att ta upp gamla konfliktsituationer som redan är avklarade.

9. Observant föräldraskap

Föräldern lär sig vara observant på förändrade situationer, t.ex. att ungdomen stannar borta hemifrån under långa perioder, isolerar sig, får nya vänner som har dåliga vanor, eller att skolprestationerna dramatiskt försämras. Föräldrarna tänker då ut frågor som ska hjälpa dem att få reda på vad de behöver veta för att kunna skydda ungdomen och sätta nödvändiga gränser. (Väkvallaton vastarinta – NVR (Non violent resistance) – Vankaa tukea ryhmässä, kun vanhempien keinoj ovat vähissä)

10. Att rekrytera ett stödnätverk

Under den här träffen identifierar föräldrarna det nätverk som de kan be om hjälp av i den aktuella situationen. De funderar på hur de ska berätta för sitt nätverk om de utmaningar som finns i familjen. Många upplever att de inte vill betunga andra med de problem som finns i familjen. Att be om hjälp innebär att föräldrarna delar med sig av sin erfarenhet om att situationen känns övermåttig för dem och att föräldrarna upplever en stor trötthet. Under den här träffen diskuteras även att ta kontakt med ungdomens vänner och deras föräldrar, bl.a. för att komma åt information om vad ungdomarna sysslar med. (Omer, 2004, 56-57)

11. Telefonlista

När trafikljuset är rött och ungdomen är i ett riskbeteende som t.ex. om hen rymmer hemifrån, behöver föräldrarna snabbt få kontakt med personer som kan vara till hjälp för att lokalisera ungdomen. Det kan upplevas som ett intrång i ungdomens privatliv att registrera kontaktpuppgifter till ungdomens vänskapskrets, men det motiveras med att det är ett sätt att ingripa i en potentiellt farlig situation. (Omer, 2004, 57-58)

12. Avslutandet av gruppen

Denna gång avslutar föräldragruppen.

Utöver dessa tolv träffar ordnas en återträff ca. tre månader efter gruppens avslut. Då introduceras inget nytt tema, utan deltagarna får dela varandras erfarenheter av gruppen. (Väkvallaton vastarinta – NVR (Non violent resistance) – Vankaa tukea ryhmässä, kun vanhempien keinoj ovat vähissä)

3.5. Utvärdering

I NVR-gruppen i Östnyland utvärderades deltagarnas upplevelser vid varje fysisk träff med hjälp av FIT-utvärderingsblanketter. Feedback-informerad terapi, förkortad FIT, är ett vetenskapsbaserat verktyg som används främst av psykoterapeuter för att utvärdera hur klienten upplever behandlingsresultatet och alliansen mellan terapeuten och klienten. Den feedback-informerade utvärderingsmodellen användes även i NVR-föräldragruppen i Östnyland. Deltagarnas upplevelse utvärderades i början och slutet av varje träff. I början av varje träff tilldelades samtliga deltagare en blankett, **Outcome Rating Scale (ORS)**. De ombads tänka på den senaste veckan och ge en skattning av hur de upplever att deras liv har varit på fyra olika områden:

- Individuellt (personligt välbefinnande)
- Nära relationer (familj och andra nära relationer)
- Socialt (arbete, skola vänner)
- Allmänt (livet som helhet)

Varje område representeras av en 10 cm lång linje utan gradtal. Deltagarna drar ett streck på linjen på det ställe de anser stämmer överens med deras upplevelse, ju längre till höger på linjen, desto bättre uppfattning. Utvärderingen tar ca. en minut att fylla i. (Miller & Bertolino, 2015, 62, 289) Ca. 10 minuter före gruppen slutade fick deltagarna fylla i den andra blanketten, **Group Session Rating Scale (GSRS)**. På blanketten skattar deltagarna upplevelsen av dagens träff. Även på denna blankett finns fyra 10 cm långa linjer, på vilka deltagarna med ett streck markerar sin upplevelse. Varje linje har ett påstående i början av linjen och ett i slutet:

Relation:

Jag kände mig inte hörd, _____ Jag kände mig hörd,
förstådd och respekterad. förstådd och respekterad.

Mål och ämne:

Vi arbetade inte med eller pratade _____ Vi arbetade med eller
pratade inte om det som jag ville arbeta om det som jag ville arbeta
med och prata om. med och prata om.

Sätt att arbeta eller metod:

Sättet vi arbetade på passar mig inte. _____ Sättet vi arbetade på passar mig bra.

Allmänt:

Det var något som saknades i dagens _____ Dagens samtal passade mig
samtal. helt.

För att tolka resultaten mäter utvärderaren med en linjal vid hur många centimeter deltagaren har markerat respektive påstående. Ju högre tal, desto större tillfredsställelse med sessionen. (Miller & Bertolino, 2015, 290)

4. Praktikforskning

Praktikforskningens karaktär bygger på den dialogiska inläringens dynamiska struktur, vilket är den process som väver samman forskningsstuderandes kunskapsinhämtning genom växelverkan samt lärande som sker under skapande av kunskap. Denna dynamiska process handlar om forskningsstuderandes inläring och kompetensutveckling och handlar om en kombination av praktik och teori. NVR-grupper innebär det fokusområdet som kontextualiserar och avgränsar forskningsfrågor. En avgränsning kräver tidigare kunskap som kartläggs för att i processen bidra till specifika forskningsfrågor som fångar upp syftet med studien. I det avgränsande skedet sker den gemensamma inläringen. Processen handlar om insamling, analys och kollektiv rapportering av information som sedan kan nyttjas av medverkande aktörer och forskningsstuderande.

Kunskapsinhämtningen skall basera sig på gemensamt behov och ha en stark förankring i arbetslivets verksamhetsområden samt påvisa eventuella utvecklingsbehov och -områden. (Lunabba & red, 2016)

Forskningsstuderande Lindroos och Östbye har genom arbetet inom barnskyddet i Borgå erfarenhet av att jobba med systemiskt arbetssätt. Till teamet som arbetar systemiskt, hör familjeterapeut och socialarbetare Katarina Fagerström. Forskningsstuderande Lindroos och Östbye har förhandlat med Fagerström om att göra en praktikforskning om NVR föräldragruppen. Projektet avslutades vid årets slut 2022. I en dialog mellan familjeterapeut Katarina Fagerström och Lindroos och Östbye planerades tematiken för denna praktikforskningsstudie. Det fanns ett behov av att lyfta fram hurdana erfarenheter deltagare i den första NVR-gruppen hade och därmed blev planen för praktikforskningen att intervjua deltagare av NVR-föräldragruppen. Som stöd för detta tillgavs

forskningsstuderande de FIT-blanketter som deltagare fyllt i under gruppträffarna. Samarbetet mellan forskningsstuderande och familjeterapeut Fagerström i koppling till studien syftar till att bidra med vetenskaplig kunskap som är av betydelse för det praktiska arbetet samt utvecklingen av det i fortsättningen. Resultatet kommer att presenteras för barnskyddets systemiska team inom Borgå, samt för nya gruppledare som har i avsikt att starta nya NVR-grupper inom Östra Nylands välfärdsområde året 2023. En redovisning av resultatet, som har en fotfäste i vetenskapen, bidrar med en evidensbas för NVR och kan därmed tillämpas inom professionell utveckling.

5. Praktikforskningens verksamhetsmiljö och arbetsfördelning

I barnskyddet i Borgå jobbar man med den systemiska verksamhetsmodellen. I den ingår att beakta familjen som en helhet, utan att glömma barnets rättigheter. Familjeterapeuten i det systemiska barnskyddsteamet arbetade samtidigt som projektarbetare i projektet Tulevaisuuden lastensuojelu. Projekten Monialainen lastensuojelu och Framtidens barnskydd TULLAS (Tulevaisuuden Lastensuojelu) i Östnyland ordnade i samarbete med missbrukarvården i Östra Nyland en NVR (Non Violent Resistance)-föräldragrupp. Gruppen träffades 12 + 1 gånger under perioden 10/2021 - 02/2022, med ett uppföljningsmöte 04/2022. Målgruppen var föräldrar till ungdomar med ett skadligt beteende eller med risk för att hamna i ett drogberoende. Ungdomarna hade klientkap i barnskyddet i någon av kommunerna i Östra Nyland och hänvisades till gruppen av socialarbetare i barnskyddet. Gruppen träffades 1,5 timmar varje vecka och leddes av en familjeterapeut, en socialarbetare från missbrukskliniken i Borgå och en erfarenhetsexpert/närvårdare. Gruppen var tvåspråkig.

Projektarbetarens nära förhållande till det praktiska arbetet inom barnskyddet i Borgå fungerade som en bra grund för projektet. På grund av administrativa hinder var det svårt för socialarbetaren på missbrukarkliniken att lösgöra sig som gruppledare. Rekryteringen av deltagare skedde enbart genom barnskyddet i de östnyländska kommunerna. Katarina Fagerström bedömer att det faktum att missbrukarkliniken inte rekryterade föräldrar till gruppen kan bero på tidsbrist och en eventuell ovana att arbeta med föräldrar.

Praktikforskarna Martina Lindroos och Jens Östbye har delat jämnt på arbetsuppgifterna genom hela praktikforskningsprocessen. Östbye har intresse för forskningsmetodik och föräldrastöd, medan Lindroos fokuserade på NVR-metoden, FIT-blanketterna. Bägge ägnade sig åt att bekanta sig med tidigare forskning. Östbye har skött de tekniska momenten i utformandet av dokumentet. Vi

samarbetade kring utformandet av intervjufrågor och övriga förberedelser under planeringsfasen av praktikforskningen. Av de tre intervjuerna deltog Östbye i samtliga, Lindroos deltog i två. Vi bestämde före intervjuerna vem som skulle ha rollen som intervjuare och vem som skulle introducera samtyckesblanketten och förklara informanternas rättigheter i forskningsprocessen. Efter att vi hade transkriberat intervjuerna delade vi upp dem enligt teman och analyserade tre teman per person. Diskussionsdelen har uppstått under arbetets gång och båda har aktivt deltagit i dess utformande. Vi har haft ett värdefullt stöd av vår handledare på arbetsplatsen, Katarina Fagerström, som har hjälpt oss i processen och gett oss tips på litteratur.

6. Tidigare forskning och teori

6.1. Tidigare forskning om NVR-grupper

Empiri utifrån NVR-studier har påvisat att föräldrar med utåtagerande barn upplevt att den auktoritära ställningen gentemot barnet eller den unga i familjen förstärkts. Vad gäller barn eller ungas missbruk, har ett systemiskt arbete visat sig vara effektivt. (Klostermann m.fl 2013). Evidensbaserade metoder (MDFT och FTP) används inom systemiskt arbete, men är certifierade och kräver licens och skolning av personalen. (Liddle m.fl 2002). Forskning om inlärningsteoretisk gruppverksamhet för föräldrar med yngre barn har visat sig förstärka föräldrarnas aktörskap, samt främjat deras psykiska välmående. Forskningsresultat har även indikerat en stor förändring i barnens beteende i positiv bemärkelse. (Lindsay et al., 2011). I en kontrollerad forskning där 49 israeliska familjer deltog i, framkom det att deltagandet i NVR-gruppen har minskat känslan av hjälplösheten hos föräldrar med barn med beteendeproblematik. Föräldrarna hade upplevt att barnens utåtagerande beteende minskat någon månad efter föräldrarnas deltagande i NVR-gruppen (Weinblatt ja Omer 2008, Lavi-Levavi m.fl. 2013). I Storbritannien har NVR-gruppverksamhet implementerats inom missbrukarvården för barn- och unga. Deltagandet har visat sig minska föräldrarnas upplevelse av stress, samt förbättrat relationerna inom familjen och minskat på beteendeproblematik (Newman m.fl 2014).

Ett forskarteam i England undersökte år 2020 hur föräldrarna till ungdomar med missbruksproblem upplevde gruppverksamhet för föräldrar som stödform. Föräldrarna uppgav att gruppen hade fått dem att känna sig mindre ensamma med familjens problem, de upplevde NVR-gruppen som en mindre auktoritär gruppverksamhet än de grupper som de tidigare hade deltagit i, och de hade lärt sig nya beteendemodeller i bemötandet av sina ungdomar. De uppskattade även att gruppens ledare

inte tog rollen som experter utan snarare i samarbete med deltagarna. Intervjuerna påvisade att föräldrarna hade lärt sig nya färdigheter och antagit nya beteendemodeller i relation till barnen eller de unga. Föräldrarna blev mer medvetna om sin interaktion med barnet och hur de med anpassning av sina egna reaktioner kunde påverka huruvida en konflikt eskalerar eller de-eskalerar. Samtliga deltagare uppgav att de hade intensifierat gränssättning för ungdomen. Några deltagare hade även börjat tillbringa mera tid med sitt barn i syfte att förbättra relationen. De flesta hade identifierat personer i sitt nätverk som kunde agera som stöd. Vissa var oroliga för att information skulle läcka ut från gruppen och vågade därför inte dela med sig av sina livssituationer. Ett fåtal hade upplevt obehag och återuppväckta trauma av att höra de andra föräldrarna dela med sig av sina erfarenheter. (Attwood, 2020)

Ett turkiskt forskningsteam (2017) forskade i föräldrars åsikter om NVR-metoden i föräldrastödsgrupper. Föräldrarna uppgav som behållning av deltagandet i NVR-gruppen att de tillägnade sig nya kunskaper, kände sig värdesatta, fick stöd genom kontakten till vuxna utanför familjen, och fick möjlighet att uttrycka sina känslor. Områden som föräldrarna ansåg sig ha fått ökad kunskap om var interaktion inom familjen, konfliktlösning, att hantera negativa känslor och förmåga att slappna av. Forskarna sammanfattar att eftersom NVR beaktar familjen som en enhet, och attityder och beteenden bland samtliga familjemedlemmar påverkar de övriga, så har deltagandet i NVR-gruppen bidragit till en ökad kommunikation inom familjerna. (Kılıçarslan & Atıcı, 2017)

6.2. Teoretiska perspektiv på föräldragrupper

Grupper av individer innebär en struktur av mellanmännsliga förhållanden som i samspel med varandra skapar en gemenskap. Alla gruppstrukturer präglas av normer som styr deltagarnas uppträdande. Förutom normerna spelar grupprollerna betydelse för hur gruppen etablerar sig. Individuella handlingar och attityder påverkar utformningen av rollerna i gruppen och dessa kommer till uttryck i interaktionen. (Tjersland m.fl. 2011 s. 103) Fungerande grupper kan sägas ha uppnått en lyckad gemenskap. En lyckad gemenskap uppnås genom känsla av tillhörighet. Att ingå i en gemenskap betyder ungefär att ingå i en grupp av individer där den enskilda deltagaren både bidrar till gruppen, och nyttjar gruppens resurser. Individen kan ta emot stöd, råd, uppmuntran och kritik men likaså ge dessa till övriga deltagare. Deltagandet i grupper innebär både frihet och ansvar. (Tjersland m.fl. 2011 s. 103, 209-210)

Familjegrupper kan ses som en sorts behandlingsgrupp med avsikt att få familjer med likasinnade problem att mötas och dela upplevelser och erfarenheter med varandra, och genom dessa ge stöd och utbyta tankar och idéer i livssituationer som präglats av kriser, motgångar och utmaningar. Familjegrupper har som avsikt att minska känslan av stigma, ensamhet och isolering genom att stärka gemenskapen, vi-känslan och känsla av tillhörighet. Familjegrupsbehandling har som avsikt att främja hoppet om en bättre framtid och att en förändring kan ske, och använder sig av referensstödet främjande verkan. Gruppledarens insats i planerad gruppverksamhet är av stor betydelse för hur gruppen fungerar. Detta förutsätter insikt och insyn i gruppen samt en välutarbetad plan för att sätta i gång, driva, utveckla och upprätthålla gruppen (Tjersland m.fl. 2011 s. 247)

Begreppet referensstöd har en stark koppling till erfarenhetsexpertis och baserar sig på ömsesidig jämlikhet och respekt. Centralt för referensstödsverksamhet är att rikta blicken mot individers dolda resurser och förstärka och nyttja dessa i främjande bemärkelse. Deltagandet i referensstödsverksamhet förutsätter en önskan till en förändring och syftet är att förbättra deltagarnas livssituationer. Förändrings- och anpassningsaspekten är central i referensstödsverksamhet. Ett referensstöds-perspektiv kopplar deltagandet i NVR-föräldragrupper till teorier om empowerment, vilket syftar mot föräldrarnas inre kraft att mobilisera sina resurser och få till stånd en förändring i betungade situationer med utåtagerande barn. (Laimio & Karnell, 2010)

NVR-familjegrupper kan kopplas till begreppet socialt familjestöd. Socialt stöd handlar om att förmedla och behandla erfarenheter samt är gemenskap en viktig aspekt. Med referensstöd och socialt stöd avses här 1) Att individer är samlade i grupp 2) Att det är frågan om metoder att höja motivation att ta itu med egen situation 3) Att deltagare består av individer med likasinnade utgångspunkter, samt 4) Att det handlar om varianter av stöd. Syftet med dessa stödformer är att få igång processer där föräldrar intar en aktiv roll snarare än en passiv roll. Tanken grundar sig på jämlikhet och att deltagare besitter avgörande expertis och den bästa kunskap över den egna situationen. (Laimio & Karnell, 2010) En gruppterapeutisk tradition har växt fram och har sina rötter inom psykologin. Gemensamt för terapeutiska grupper är att hjälpen når många, och att deltagare även kan hjälpa varandra. Den terapeutiska gruppbehandlingen kännetecknas av att deltagare oftast har liknande problem, och syfte med samtal och andra gruppövningar är att bidra med en ömsesidig inlevelse. Deltagare uppmanas att dela med sig av sina erfarenheter samt bekräfta och stödja varandra. Genom diskussion utökas synen och perspektiven på den egna livssituationen. Terapeutiska grupper hålls ofta samman med en professionell ledning med en tydlig expertposition

vars ansvar är att instruera, tolka och styra gruppen med hänsyn till alla. Allt vanligare har det blivit med internetgrupper. (Tjersland m.fl. 2011 s. 110-111)

Eva Juslin (2012) har i sin forskningsrapport *Byte av berättelser Resursförstärkande socialt stöd i ett virtuellt diskussionsforum för föräldrar* utgått ifrån en familjeinriktad forskningstradition i sin forskning vars syfte var att öka kunskapen om virtuella diskussionsforum som en metod för föräldrastöd och lyfta fram möjligheter och utmaningar. Juslin (2012) utgår ifrån ett familjecentrat och systemiskt tänk och menar att föräldraskapet överlag studeras utgående från barnets behov, men innefattar föräldrars och familjers holistiska resurser och behov. Socialt stöd ses som en förutsättning för individers välbefinnande och upplevs då individen har tillgång till ett nätverk av andra individer. Upplevelsen av att vända sig till gruppen skall vara positiv. Socialt stöd kan ses som ett paraplybegrepp för informationsstöd, stöd för stresshantering, känslomässigt stöd, stöd från likasinnade och praktiskt stöd. För övrigt ger stödet utrymme för reflektion i förhållande till självet och familjesystemet. Grupper kan ses som arena för social inläring vad gäller anpassning till andra, det egna självet, den egna situationen samt utvecklas färdigheter att ge emotionellt stöd åt andra. Tolerans ökar och en social inläring sker genom anpassning och delaktighet sker genom ett utbyte av delade upplevelser, detta förstärker vi-känslan. (Ibid.)

7. Praktikforskningens process och metoder

Förberedelse - Forskningsstuderandena skickade in ansökan om forskningslov till kommunerna Borgå, Sibbo och Lovisa under vecka 44, hösten 2022 (Se bilaga 2). Forskarna tog del av existerande litteratur om tidigare föräldragrupper som har ordnats enligt NVR-principen i andra länder och referensgrupper som stödform i allmänhet. Forskningsstuderandena översatte brevet med information till föräldrarna och samtyckesblanketten från svenska till finska.

Datinsamling - Forskningsloven erhöles från samtliga kommuner under slutet av år 2022. Katarina Fagerström informerade de åtta individer som deltagit i NVR-gruppen under 2021-2022 om möjligheten att delta som informanter i praktikforskningen. Av åtta deltagare anmälde fem personer sitt intresse och gav Fagerström tillåtelse att förmedla sina kontaktuppgifter åt Lindroos och Östbye. Intervjuerna utfördes mellan 5.12.2022 och 5.1.2023. Samtliga informanter tilldelades samtyckesblanketter (Se bilaga 1) som undertecknades innan intervju. Innan intervjuerna informerades informanterna om studien och deltagande. Forskningsstuderande hade tillgång till FIT- blanketter (Se bilaga 3) som gruppledare använde för att utvärdera deltagarnas upplevelser under kursens gång. Sammanställningen av dessa gjordes parallellt med intervjuerna.

Analys – Transkribering och analys av data utifrån interjuerna genomfördes under januari 2023.

Rapportering – Praktikforskningen och resultatet presenterades i slutet av januari 2023.

Slutrapporten lämnas in 9.2.2023

Publicering – Forskningens resultat presenteras och publiceras i form av en poster i början av mars 2023. Rapporten publiceras även på internet. I samarbete med Östra Nylands välfärdsområdes ledande tjänstemän inom barnskyddet bestäms tidpunkt för ett tillfälle där forskningsstuderande presenterar praktikforskningsresultatet och samtalar kring NVR-metoden.

För datainsamling har Lindroos och Östbye använt sig av semi-strukturerade individuella- och parintervjuer. I NVR-gruppen deltog åtta föräldrar. Samtliga åtta deltagare bjöds in till forskningsintervjuer. Praktikforskarna hade slagit fast att om färre än tre individuella deltagare rekryterades till intervjuer, skulle inte intervjuer användas för datainsamling. Orsaken till detta är att i mån om möjlighet skydda deltagarnas anonymitet, samt att data från så få informanter inte ger forskningen trovärdighet. I så fall skulle endast FIT-mätare ha använts som data för forskningen. Fem informanter anmälde sitt intresse och därmed var det möjligt att genomföra interjuerna. Intervjuerna iscensatts vid tre tillfällen under December 2022 samt januari 2023. Intervjuerna bandades in och transkriberades till text-format för att underlätta analysen. Det transkriberade materialet analyserades kvalitativt med hjälp av innehållsanalys. Detta innebär en tolkning av textens innebörd. Tolkningen övervägs etiskt samt återspeglas mot den tidigare forskningen och teori och därmed sker en process där materialet omlästes repetitivt så att forskningsstuderandena fick en helhetlig bild av materialet. Under analysen identifierades moment i texten som korrelerade med tematiken och forskningsfrågorna. Som stöd till analysen användes FIT-mätare. FIT-blanketterna hade inte analyserats före denna praktikforskning, och därmed var en deskriptiv analys av dem en viktig del som återspeglas mot forskningsresultatet.

7.1. Fenomenologi

Denna forskningsstudie grundar sig på en fenomenologisk ansats. Termen fenomenologi innebär ett intresse för att förstå sociala fenomen utifrån informanternas perspektiv, samt att beskriva dessa utifrån deras antaganden och verklighetsuppfattningar. En fenomenologisk ansats belyser variationen av hur situationer eller ting framträds för den enskilda individen. (Kvale m.fl 2014 s. 44-45) Att beskriva, snarare än att förklara och analysera det som informanterna säger är nödvändigt då objektivitet inom fenomenologiska traditioner uttrycker trohet mot det som undersöks. Att nå ett väsensgådande genom att beskriva gemensamma väsenden istället för att

beskriva enskilda fenomen. Fenomenologisk reduktion innebär att inte fälla omdöme för huruvida det som informanten säger i verkligheten existerar eller inte existera utan att komma fram till en förutsättningslös beskrivning. En halvstrukturerad intervju har i syfte att utifrån vissa förutbestämda teman (se intervjuguide) försöka förstå perspektiv och teman som framkommer i intervjun, och beskriva dessa utifrån en analys av utskrivna text (Ibid.)

7.2. Kvalitativ intervju

Denna forskningsstudie utgår ifrån en intervjustudies sju stadier: 1) Tematisering, 2) Planering, 3) Intervju, 4) Utskrift, 5) Analys, 6) Verifiering och 7) Rapportering. Detta innebär att studiens syfte och forskningsfrågor formulerades innan valet av intervju som datainsamlingsmetod kunde fastställas. En halvstrukturerad intervjuguide (Se bilaga) framställdes på basis av teman som ämnades kunna besvara forskningsfrågorna. Dessa teman utgjorde även valet av teorier som kontextualiserade detta arbete. Fysiska intervjutillfällena inbokades under december 2022 och januari 2023. Intervjuerna bandades in och transkriberades på dokument. (Kvale & Brinkman 2014 s. 144-145)

7.3. Innehållsanalys

I denna praktikforskningsstudie har materialet från intervjustudierna analyserats med innehållsanalys. Detta innebär en systemisk analys och bearbetning av det insamlade materialet. Avsikten med bearbetningen är att få en sammanfattad bild av det fenomen som undersöks. Olika likheter och olikheter sammanfattas (Tuomi m.fl 2018). Under analysen kodades materialet till underteman eller kategorier. Ett annat begrepp som använts synonymt med kodning är kategorisering. Kodning eller kategorisering används för att få en överblick av ett större textmaterial. I kodning belyses textsegment med koppling till studiens tematik. I kodningsprocessen brytes texten ner, undersöks, jämförs, begreppsliggörs och kategoriseras textmaterialet. Materialet analyseras i relation till kontext och handlingskonsekvenser. Koderna belyser centrala aspekter av handling och erfarenhet som informanterna lyfter fram i intervjuerna. Slutledning för analys i denna forskningstudie är induktiv, vilket dels kan sägas påverka forskningens validitet. Däremot spelar empirin en större roll och får tala för sig själv i om en mer systemisk analys för att identifiera mönster och formulera förklaringar till dessa. (Ibid. s.235-239)

7.4. Forskningsetik

Av forskningsetiska skäl kunde Katarina Fagerström, som är projektplanerare och en av den första NVR-gruppens handledare, inte dela NVR-gruppens deltagares personuppgifter med forskningsstuderandena utan deltagarnas samtycke. Fagerström informerade deltagarna om praktikforskningen och dess frivillighet. De deltagare som gav sitt samtycke till att delta i forskningen ombads vara i kontakt med forskningsstuderande per telefon eller e-post. Studiens deltagare gavs ett följebrev där studiens syfte, metodik samt deltagande och frivillighet förklaras, samt förklaras resultatets betydelse och hur resultatet kommer att användas.

I rapportering av forskningsresultat skyddas deltagares personuppgifter genom anonymisering eller pseudonymisering. Intervjuerna spelades in på mobiltelefon. Ljudfilerna sparas på minnessticka, samt det transkriberade materialet sparas på en minnessticka. Materialet förvaras i säkerhet i en låst låda. Innan datainsamlingen informerades informanterna om tillvägagångssätt och förvaring av datainsamlingsmaterialet. Deltagarna skrev under en samtyckesblankett (se bilaga 1) där de informerades om studiens frivillighet. I samtyckesblanketten framkom möjligheten att avbryta deltagandet när som helst under processen. Det material som de vid avslutandet av deltagandet redan har bidragit med står fritt att användas av forskarna. Insamlat material och dokument innehållande personuppgifter förstörs efter att forskningsrapporten är klar och godkänd. Detta informerades deltagarna om, samt om studiens preliminära tidtabell. Informanterna erbjöds möjlighet att själv bestämma över den psykiska och fysiska miljön där intervjuerna utfördes. På detta sätt ökade forskningsstuderandena medbestämmandet och delaktigheten hos informanterna. Forskningsstuderandena försäkrade sig om att de tre kommunerna (Sibbo, Borgå och Lovisa) där deltagarna är bosatta har gett sitt medgivande till forskningsstudien i form av ett forskningstillstånd (se bilaga 2), innan kontakt med eventuella informanter etablerades.

8. Resultat

Följande kapitel redovisar det material som framkom ur intervjuer, samt redovisas resultaten från FIT-blanketter.

8.1. Redovisning av FIT-blanketter

Vid tolkningen av NVR-gruppens resultat slogs de fyra linjernas à 10 cm på FIT-blanketterna (ORS, GSRS) resultat samman. En individuell deltagares resultat kunde därmed ligga på skalan 0-

40. För att kunna följa utvecklingen för varje individuell deltagare är det nödvändigt att deltagarna skriver sina namn på blanketterna. Utvärderingen är alltså inte anonym.

I tabellen nämns träffarna som 1, 2, 3 osv. I kolumnerna redovisas de åtta deltagarnas: Delt A, Delt B, Delt C osv. resultat. Vid två träffar (8, 9) gjordes ingen utvärdering, eftersom träffarna ordnades på Teams.

	Delt A		Delt B		Delt C		Delt D		Delt E		Delt F		Delt G		Delt H	
	ORS	GSRS	ORS	GSRS	ORS	GSRS	ORS	GSRS	ORS	GSRS	ORS	GSRS	ORS	GSRS	ORS	GSRS
1	28,5	25,2	3,5	39,2	40	40	11,5	35	24	36	-	34,5	36	16,2	-	-
2	29,1	32,3	0,8	33,4	15	34	-	-	17	34	26,2	32,5	-	-	23,8	36,5
3	29,4	24,7	7,5	40	35	32	27	38	-	-	-	-	38	40	29,5	38
4	28	35	14	39,6	25	36	-	-	26	38,5	33,4	37,6	-	-	-	-
5	-	-	15	39,8	35	38	18	36,8	-	-	-	-	27	40	22,5	37,3
6	27	37	17	40	40	40	17,8	35,5	-	-	-	-	36,5	39,5	34,5	38
7	35,5	34,5	14	40	40	40	19,5	38	17,5	27,5	-	-	-	-	-	-
8	Utvärderingsblanketter fylldes inte i															
9	Utvärderingsblanketter fylldes inte i															
10	-	37	-	-	-	-	-	-	-	37	-	-	-	-	-	39
11	-	39	-	40	-	40	-	-	-	40	-	40	-	40	-	40
12	34	36,5	33,5	40	40	40	-	-	31,5	39,5	36,5	38	-	-	31	39,2

Utvärderingen ger oss möjlighet att ta reda på om deltagarnas tillfredsställelse har ökat eller minskat under en träff, dvs. om de sammanslagna talen av de fyra linjerna har stigit eller sjunkit från utvärderingen i början av träffen (ORS) till utvärderingen i slutet (SRS). Delt A har vid alla träffar utom två en högre tillfredsställelse efter gruppen än före. Delt B uppvisar stora skillnader i tillfredsställelsen i början av träffen jämfört med i slutet. Hen har genomgående ökad tillfredsställelse, t.ex. en ökning från 0,8 i början till 33,4 i slutet av träff 2. Delt C har, liksom Delt A, en lägre tillfredsställelse efter träff 3 än i början. Under denna träff behandlades uttalandet, vilket våra intervjuer har visat att inte var ett av alla uppskattat verktyg. För övrigt har Delt C. liksom alla övriga deltagare en ökad eller oförändrad tillfredsställelse i slutet av träffen jämfört med början. Undantaget detta är Delt G, som under den första träffen upplevde en minskad tillfredsställelse efter träffen. Detta kan förklaras genom osäkerhet och blygsel i början av gruppen, eller att NVR-

gruppen inte motsvarade deltagarens förväntningar. Intervjuerna har även gett oss information om att informanterna upplevde osäkerhet i början innan deltagarna hade lärt känna varandra och en positiv gruppdynamik hade skapats.

Vi har även möjlighet att utvärdera deltagarnas tillfredsställelse i början av gruppen jämfört med då gruppen avslutades efter tolv träffar. Det har skett en stadig ökning av tillfredsställelsen från de inledande träffarna mot slutet. Efter de inledande tre till fyra första träffarna, började deltagarna mestadels ge siffror över 35 för tillfredsställelse efter träffarna. Träff 10 har alltför bristfälliga siffror för att kunna dra en slutsats, men träff 11 och 12 har noteringar mellan 36,5 och 40. De flesta deltagarna värderade sin upplevelse av att bli hörda och respekterade, arbetssättet, samt att samtalet och frågorna som arbetades med hade passat dem bra med högsta möjliga betyg (4 x 10) under de sista träffarna. Även nöjdheten enligt ORS-blanketten som utvärderar den senaste veckans mående, har stigit något, även om inte lika markant som upplevelsen i slutet av träffarna. Ur detta kan vi dra slutsatsen att upplevelsen av deltagandet i gruppträffarna har varit en betydelsefull ljusglimt i deltagarnas vardag och utgör ett forum där de kan känna sig förstärkta bland likasinnade. Den positiva känslan av gruppen har dock inte i lika stor mån manifesterats i deltagarnas vardag.

8.2. Redovisning av intervjuer

8.2.1. NVR-metoden och dess verktyg

Samtliga informanter hade haft mest användning av trafikljusen i sitt förhållningssätt till sin ungdom. De uppger att de har lärt sig att identifiera när en situation är röd, gul eller grön. Trafikljusen användes ofta parallellt med en fördröjd känsloreaktion. Då föräldrarna identifierade att en situation var röd, tog de ett steg tillbaka och väntade med att diskutera med ungdomen. En förälder hade lärt sig att vara tydlig och sätta gränser för sin ungdom, då trafikljuset står på rött: *”että oikeasti antaisin ytyä ja paukkua vastineeseen siihen tilanteeseen mitä se kuuluukin tehdä vanhempana sen rajan, mulle ei muuten puhuta tohon sävyyn, minua ei ruveta tolleen lähestymään.”* I en av intervjuerna framkom att informanten har haft nytta av att lära sig förhållningssättet enligt trafikljusmodellen också i andra mellanmänskliga sammanhang, i synnerhet i arbetslivet. Flera av informanterna uppgav att trafikljusen gav dem bekräftelse på att deras lösningsmodell i en konfliktsituation, redan före deltagandet i gruppen, hade varit konstruktivt. *”Minäkin ymmärsin siinä kohdassa että olen hemmetin hyvä siinä vihreällä olemisessa ja haluan aina viedä ne sinne vihreälle, jolloin se oli minulle helpotus kun mä tiesin että mä on tehnyt koko ajan oikein kun mä vien sen sinne vihreälle.”*

Sit in, som går ut på att föräldern lugnt sätter sig i ungdomens rum och är närvarande där under en timmes tid, hade använts i en av de intervjuade familjerna. *”Kyllä minä käytän edelleen sitä että mä meen istumaan sinne huoneeseen, sit in menetelmää. Ei minulla ole mikään agenda välttämättä, saattaa olla joku puheenaihe mutta et se ei säikähdä kun mä tuun sinne istumaan sen sängyllä. Puhutaan jostakin ja joku asia selviää. (...) Olen joutunut hillitsemään sen äidin huolenpidon etten mene sinne istumaan liian usein, mutta tiedostan sen kyllä että se varmaan odottaa nyt että aina silloin tällöin käyn istumaan sinne huoneeseen.”*

Samtliga intervjuade familjer ansåg att uttalandet, dvs. att skriva ett brev till ungdomen, inte passade i deras familj. De upplevde tillvägagångssättet att göra ett uttalande till sitt barn som främmande och t.o.m. väldigt obekvämt. En familj hade en ungdom med grava läs- och skrivsvårigheter, så intervjupersonen ansåg att ett uttalande i skriftlig form inte var lämpligt. Familjen hade redan med hjälp av barnskyddsensheten där ungdomen var placerad gjort upp mål muntligen. Familjerna ansåg att ett verktyg passar för en familj och ett annat för en annan familj. De återberättade att någon familj som deltog i gruppen hade blivit väldigt ivrig i samband med att gruppen jobbade på uttalandet.

En förälder var tacksam över att ha fått den kunskap som NVR-gruppen gav, för att kunna förstå arbetsmetoderna på den barnskyddsenshet där familjens ungdom var placerad. Denna förälder ansåg att kunskapen borde finnas också i småbarnspedagogiken och skolan, för att barn med bl.a. neuropsykiatriska funktionshinder skulle få förståelse och bemötas på ett sätt som är anpassat för dem. Familjen ansåg att fostringssamtal i skolan och de ”miljoner” möten som de hade deltagit i med socialvården och skolan, inte lyckas påverka barnets beteende. *”Esimerkiksi me ollaan istuttu miljoonissa kokouksissa (lapsen) kanssa, jotka eivät ole vienyt meitä mihinkään. On ollut hirveästi aikuisia ja (lapsi) on istunut ja kuullut, nätisti sanottuna, kuin paska se on, ja me ollaan istuttu ja kuunneltu sitä. Ja ihan sama sanoi kaikki jotka oli siinä ryhmässä.”*

Det verktyg som upplevdes betungande var utvärderingen med FIT-mätare i början och slutet av varje träff. En förälder ansåg att ifyllandet av blanketten tog onödig tid och såg ingen nytta med det, även om hen hade förståelse för att det ur en vetenskaplig synvinkel och för finansieringens skull är viktigt att insamla deltagarnas åsikter. Samtliga intervjupersoner uttryckte att även om de hade haft nytta av verktygen som används inom NVR, så var den absolut största behållningen av gruppen att träffa andra föräldrar i samma situation: *”Kaikki vinkit niin ne oli tosi hyviä, mutta se suurin juttu*

oli se että me tavattiin siellä ne muita vanhempia jotka oli ihan tavallisia tyyppejä ja heillä oli paljon hyvin samanlaista kuin meillä.”

8.2.2. Upplevelsen av referensstöd och delade upplevelser

I alla intervjutillfällen lyfter informanterna fram att de upplevt gruppen som en bekväm kontext att berätta om familjens svårigheter. Flera informanter menar att det även var intressant och givande att få ta del av andra familjers situationer, och lära ifrån dem och på så vis få stöd för den egna situationen. En informant lyfte fram att hen upplevde att flera i gruppen för första gången hade möjlighet att berätta om sin situation utan att behöva skämmas *”kun meillä kaikilla oli se että kerrankin pääsee puhumaan ilman että tarvii hävetä”* eller *”Jag tycker det var bra och man fick stöd, och det kändes som så att nån kanske förstod vad man går igenom.. och upplever”*

Alla informanter menade att deltagarna under de första träffarna var lite blyga för varandra. En informant uttryckte sig på följande sätt *”Se ensimmäinen kerta oli ehkä silleen että kaikki oli vähän varpaillaan, seuraava kerta kun tuli niin tiedettiin jo missä mennään ja missä kukakin menee”*.

Dock lyfte informanterna fram upplevelser om att gruppen ändå efter några träffar lyckades skapa en tryggare atmosfär *”Första träffarna var folk lite blygare men sen började folk öppna upp sig å prata, men det var kanske så att man fick sån här tillit å sånt till varandra”*. Informanterna uppskattade mängden av träffarna eftersom de första träffarna ansågs fungera som isbrytare, en informant uttryckte sig med följande mening *”därför tänker jag att det var bra med så många träffar att människor sen våga börja berätta”*.

I svaren kom det flera gånger fram positiva åsikter att träffa föräldrar och familjer i liknande situationer som den egna. Informanterna använde sig av meningar som: *”sä huomasit että tässä ollaan samassa veneessä”* eller *”se suurin juttu oli se että me tavattiin siellä ne muita vanhempia jotka oli ihan tavallisia tyyppejä ja heillä oli paljon hyvin samanlaista kuin meillä”* eller *”alla hade samma”*. En informant förklarade att referensstödet bidrog till en känsla av att inte behöva uppleva sig vara ensam om familjens problematik och att gruppen förstärkte detta *”se vertaistuki oli se superjuttu siinä, että tajuttiin että me ollaan ihan samanlaisia kuin kaikki muut”* medan en annan lyfte fram *”se tärkein anti oli se että joku muu on siellä ja kertoo kokemuksistaan.”*

Några informanter jämförde det stöd de fick från gruppen med t.ex. skolmöten eller möten med barnskyddets socialarbetare, och menade att det fanns en stor skillnad i upplevelsorna *”verrattuna muihin palaverihin koulun tai sosiaalitoimen kanssa niin se on sellainen että siellä päätetään jostakin ja siinä (i NVR-gruppen) oli se että saa vaan tavallaan purkaa ne kokemukset.. ja sä*

huomaat että se mitä ollaan ajateltu että ei saakeli miten tää voi olla näin, niin sitten huomattiin että ei ole vaan me jotka ollaan ajateltu että hyvänen aika. Kaikki sanoo aika pitkälti samaa”. Informanterna funderade över gruppens fördelar och en informant menade att hen nog hade vänner och kollegor men att de ogärna diskuterade om konflikter inom familjen med dessa *”enhän minä yleisesti kavereille tai työkavereille rupea kertoo.”* En informant menade att gruppen i sig ansågs bidra mera än t.ex. familjearbete eller terapi *”Se oli hyvä siinä NVR:ssä että niitä kokemuksia mitä nyt muilla, se avasi sitä juttua miljoona kertaa paremmin kuin joku perhetyöntekijä tai joku terapia”.* Några informanter lyfter fram känslan av lättnad av att få ta del av NVR-gruppen, en informant förklarar att gruppen fungerade som en trygghet, och att utöver de verktyg och teman som behandlades, var själva gruppen den som slutligen var betydande *”se ryhmä oli niin kuin se turva, niin kuin se syli mihin me saatiin vihdoon nojata, nääkin (de övriga deltagarna) on hengissä ja me vielä jaksetaan yhdessä, se oli niin kuin se juttu mikä siinä ryhmässä tulee luoda, työkalut ja ne on tärkeitä, mut ne ei oo niin tärkeitä kun se, et luodaan se tila, se ryhmä”.*

Några av informanterna menade att de uppskattade att deltagarna i gruppen hade liknande problematik och att en gemensam faktor bidrog till känsla av tillhörighet till gruppen, och att möjlighet att delta i gruppen bör erbjudas till familjer med liknande bakgrundssituationer. En informant upplevde att gemensamma faktorer bidrar till ett aktivt deltagande och att deltagarna förbinder sig till gruppen *”silloin siitä tulee hyvin aktiivinen ja sitoutuva siitä ryhmästä / koska yhteinen nimittäjä on siinä”.* Då det diskuterades om liknande bakomliggande problematik i familjerna uttryckte sig en informant på följande sätt *”kaikilla oli se sama ongelma/ tavallaan nepsyproblematiikka oli melkein kaikilla / et verrattiin koko ajan/ tavallaan ne yhdistävät tekijät oli se nepsyproblematiikka, kaikki oli ollut kiiressä sijoitettuja, ja kaikki oli koulupudokkaita...”* En informant uttryckte sig på följande vis *”jag upplevde att det kanske är svårt att få en såndär grupp var där skulle vara samma ålder, att där va ju jätte stor skala.. att där va ju från 12 till nästan 18 åriga barn”.*

Några informanter menade att situationen i familjen känts hopplös, men menade att stödet från gruppen bidragit till en hoppfullare känsla *”se on niin epätoivonen se tilanne, et se epätoivo kans yhdistää ihmisiä ku ei oikestaan ole valoa, ei oikeesti oo tietoa et voiks täst selvitä. Kaikki oli kyl siinä uskossa et tää ei koskaan lopu tää helvetti joka on vaan tullu meille/ sit tavallaan se vertaistoimija tuo sen valon et ”hei mä oon kyllä selvinnyt, meillä selvittiin”*

8.2.3. NVR-gruppens påverkan i familjen

Det är självfallet inte enbart NVR-gruppen som påverkar familjens situation. I en av de intervjuade familjerna hade en omhändertagning av ungdomen skett under perioden som föräldrarna deltog i NVR-gruppen. Effekten av omhändertagningen blev att situationen lugnade ner sig avsevärt i familjen, liksom ungdomens beteende. I och med det stöd som ungdomen har fått genom omhändertagningen har föräldrarna sett en stor skillnad i barnets självförtroende och närvaro i skolan. Den omhändertagna ungdomens föräldrar anser att kunskapen som de hade fått från NVR-gruppen om ungdomar med missbruk hjälper dem att förhålla sig utan rädsla till några av de andra ungdomarna som finns på samma barnskyddsenshet som deras barn.

I en familj har inte någon nämnvärd förändring skett och utmaningarna i familjen kvarstår. Föräldrarna i en familj anser att de genom sitt agerande visar exempel för barnen, t.ex. genom att i en konfliktsituation inte brusa upp. *”Ei me varmaan sitä heille opeteltu, omalla esimerkillähän me varmaan opeteltiin sen. Hirveän harmonista meillä on ollut sen jälkeen. Ei meillä ole paljon konflikteja.”* En annan familj anser att de har hjälp av verktygen i vardagen: *”Onhan ne täällä meidän selkärangassa ne jutut. Meillä on niin paljon rauhallisempaa kaikenkaikkiaan. Kaikki on oppinut tavallaan pysäyttymään, niin ettei niin helposti sano, sitä niinkuin fundeeraa ennen kuin sanoo.”* En av de intervjuade uppgav att hen under deltagandet i gruppen har lärt sig att inte använda sarkasm i kontakten med ungdomen.

8.2.4. Ledarnas insats

Under intervjutillfällena framkom det tydligt att så gott som alla informanter uppskattat ledarnas insats i gruppen. Informanterna förklarar att gruppen handledes av tre personer som alla bidrog med sin expertis, kunskapsmässigt och erfarenhetsmässigt. En informant förklarar att *”Kati var ju otrolig och hennes arbetserfarenhet.. å hon försökte hålla sig i temat, och då gruppen började diskutera om något helt annat så tog hon tillbaka.. Å så tycker jag ju nog också om de här att det fanns de här som själv har erfarenhet”*. En annan informant uttryckte sig på följande sätt *”Siinä oli kolme ohjaajaa ja ne täydensi toisiaan tosi hyvin. Katarinalla oli valtava kokemus ja tää nuorempi, hänellä oli aina jotain sellaisia käytännön asioita. Kokemusasiantuntija oli tosi hyvä siinä että saatiin se toivo ja valopilkku, että voi se muutos tapahtua.”* Några informanter tog upp att det ibland fanns ett behov av att styra diskussionen ifall ämnet föll ytterrom ramarna, eller ifall någon av deltagarna pratade alltför länge.

Dock upplevde de flesta informanter inget missnöje i hur diskussionen framskred. De flesta informanter upplevde att alla fick sin stund och utrymme att föra fram egen situation eller åsikt. Informanterna lyfte fram att behovet var lika för deltagarna, att vissa var mer pratsamma och andra mer observanta och att ledarna på ett fint sätt styrde diskussionen. *”Ja sitten ne vetäjät ja miten ne sen teki, siellä oli sellainen hyvä turvallinen fiilis koko ajan, ihmiset sai puhua tai ei puhua, siellä ei niin kuin pakotettu ketään, ne hirveän hienovaraisesti ja nätisti sen teki. Se oli kyllä se paras”* Några informanter lyfte fram sin åsikt om att det i framtida NVR-grupper gärna skulle få närvara iaf. två ledare då de kunde få stöd från varandra och vid behov behövde gruppstillfälle inte annulleras ifall en ledare vore sjuk *”Kyllä mielellään jatkossa olisi kaksi ohjaajaa niin saavat tukea toisistaan ja ettei tarvitse perua jos on kipeänä”*. Flera informanter uppskattade erfarenhetsexpertens deltagande i gruppen och menade att hens bidrag i gruppen var värdefullt, en informant uttryckte hens bidrag på följande sätt *”koen että lastensuojelussa työntekijät ei ole valmiita alkaa pistää itsensä kokonaan likoon ja se että se kokemusasiantuntija pisti itsensä ihan likoon, heidänkin kaikki pahimmat kokemuksensa.. se oli hirveän tärkeätä siinä että se jää murtui pikku hiljaa niillekin jotka oli tosi arkoja ryhmän alussa puhumaan oikeastaan mistään.”*

En informant lyfte fram att diskussionen under de fysiska träffarna ganska långt styrdes av ledarna, men att strukturen upplevdes vara något annorlunda under träffarna som ordnades på distans, *”Ei me toistemme keissejä siinä niin kuin kommentoitu, mutta siinä teamsvaiheessa kuin korona oli semmoisessa vaiheessa et meidän piti olla teamsissa, niin siinä sitten oli sitä et me keskenään kommentoitiin ja annettiin kokemuksia kokemuksista, niin ne kipeimmät aiheet oli siinä lopussa sitten, ja osattiin jo itse dialogia vetää.. mut siihen asti se oli sitä että ohjaaja aina oli se joka dialogissa oli se joka puhui”*

8.2.5. NVR-gruppens upplägg

Alla informanter menade att de upplevde mängden av träffar, tolv stycken som passliga. En informant uttryckte sig på följande sätt *”et aikaa kannattaa olla ainakin se 12 viikkoa / Kun siel on sitä epävarmuutta ja epäluottamusta ja se saadaan ensin putsattua se pöytä niin et ihmiset alkaa puhumaan ja luottamaan toisiinsa”*. Flera informanter menade att de första träffarna gick åt till att lära känna varandra *”Kyllä siinä oli alussa aika paljon jäätä murrettavaa, eihän se ollut helppo se alku. Siinä kesti aikansa ennen kuin ihmiset alkoi luottaa”* eller *”för det tog ju ändå en tid förrän alla blev bekväma där i gruppen och att man grupperade sig”*.

Strukturen för träffarna, och de teman som behandlades upplevdes på olika sätt. En informant menade att ytterligare stukturering och tematisering hade varit dåligt *"Olisi varmaan ollut huonompi jos olisi enemmän ollut sitä raamitusta. Ajallisesti se ei riittänyt aika ja ainakin mun mielestä se oli ihan passeli"* Några uppsakattade den fria diskussionen mera än tydlig struktur. En informant menade att teman som behandlades under gruppträffarna var bra *"jag tycker det var jättebra med dom olika ämnena, å dom berättade ju Kati alltid kort om, å sen var det diskussion kring dem, och så knöt hon ihop en sammanfattning utifrån diskussionen"*.

Alla informanter lyfte fram sin åsikt om att en och en halv timme var alltför kort tid för träffen och att två timmar vore passligt *"Kaksi tunti olisi pitänyt olla / ilman muuta, ku oltiin päästy vauhtiin niin se oli aina loppu"* eller *"Tiden gick jättesnabbt, å ibland kändes det som om tiden tog kanske slut, att just som man hade kommit in i diskussionen så var klockan att "nu borde vi sluta" "*Alla informanter menade att gruppstorleken på åtta personer var passlig. Vid ett intervju tillfälle påpekade informanterna att fler än åtta vore för mycket *"Mutta ei varmaan pysty paljon isompaa, että sitten menee se hyöty, se vertaishyöty. Kun siellä aika oli rajallinen nytkin jo"*

Gällande gruppträffarnas tematik så lyfte en informant fram en åsikt om att de olika teman och verktygen som behandlades inte passade alla, men att variationen av tematiken var uppskattad *"Se on varmaan tapauskohtaisesti, että on hyvä että on ne raamit tai ne liikennevalojutut tai mitä oli, ne kirjehommat. Joillekin ne toimii ja on sellainen tilanne että niitä voi käyttää mutta taas joillekin ne ei just siinä tilanteessa toimi. On hyvä että on valinnanvaraa"*. Några informanter menade att de inte upplevde sig ha haft nytta av det skriftliga uttalandet: *"jotkut innostui ihan hirveesti siitä kirjehommasta, ihan silleen että se toi suuria juttuja ja sitten joillakin se ei taas just ehkä silloin sopinut"*.

Flera informanter berättade om sin åsikt gällande gruppträffarna och uppföljningsträffen. När informanterna funderade över upplägget fanns det olika åsikter vad gäller framtida grupper och upplägget för dem. En informant uttryckte sig på följande sätt *"Nångång funderar jag på att de sku ha varit bra att träffas i efterhand när det tagit en tid å höra hur det har gått, den kom ganska snabbt ändå den sista gången. Var det manne så att träffarna var varje vecka.. ja tycker att det ibland kunde ha varit så att det skulle ha varit två veckor imellan å sen en längre tid, att det kunde ha varit små pauser imellan, på våren si och så många gånger, och samma på hösten, och en träff hösten därefter"*.

Några informanter menade att de fysiska träffarna var mer givande än de på distans. Medan några lyfte fram att träffarna i början kunde vara fysiska, och när deltagare i gruppen lärt känna, kunde träffarna ordnas på distans *”ehkä että ne ekat kerrat olisi paikalla ja sitten joka toinen kerta Teamsin kautta vaikka, koska voisin kuvitella että aika moni meistä oli aika väsyneitä, että sitten ehkä tai sitten että siihen olisi saanut mennä jos haluaa”* En informant menade att det ibland var jobbigt med klockslaget och då träffarna anordnades på annan ort *”Se oli vähän stressaava kun oli kuudelta, se oli tämä pimeä aika, ja aina oli huono keli, eli kun ajeltiin Porvooseen – aina huono keli, ja kun tultiin äkkiä töistä, ehtiikö sinne Porvooseen?”*

Några informanter menade att teams-träffarna fungerat överraskande bra och att gruppen lyckats uppnå en bra energi även på distansträffarna *”saatiin koottu se energia semmoiselle tasolle et se kulki siellä teamsissa myös, mulla oli alun perin semmoinen käsitys tai ennakkoluulo että se teams ei täytä sitä mahdollisuutta et saa sen energian toisista henkilöistä mutta jälkeinpäin korjaan sitä, kyllä se toimii”*. Några informanter menade att träffarna absolut borde ordnas endera på plats eller på temas, men inte som hybrid för då riskerar de på distans att uppleva utanförskap *”mutta tapaamiset jossa toiset oli teamsissa ja toiset paikan päällä niin ne oli vähän niin kuin hankalia, olla etänä kun toiset on siellä livetapaamisessa, et siinä jäi kyllä aika ulkopuolelle sitten”* I ett intervjutillfälle lyfte informanterna fram en önskan om avkopplingsövningar innan själva diskussionen sätts igång. Informanterna menade att flera deltagare kommer från olika sorters vardagssituationer och är stressade och uppjagade, och att en gemensam avkopplingsövning kunde ha fört samman deltagarna och skapat en lugn atmosfär *”vois olla aina alussa joku läsnäoloharjoitus jolloin sä niin kuin tuot sen porukan niin kuin samalle aaltopituudelle ja sen et päästäis samaan ilmaperiin ja vireeseen”*.

8.2.6. Utvecklingsförslag

Föräldrarna i en familj uttryckte vid ett flertal tillfällen att möjligheten att delta i NVR-gruppen borde ha erbjudits i ett mycket tidigare skede. En informant ansåg att NVR-gruppverksamheten borde multipliceras för att kunna förverkliga den i hela landet. För att göra det möjligt att lätt starta nya grupper borde erfarenhetsexperter fungera som ledare för grupperna, snarare än att personal inom socialvården fungerar som ledare. Denna förälder antog att personalen inte vill lägga ner tid under kvällstid.

För att komma ifrån problemet med stigmatisering av familjer på små orter, föreslår en informant att nationella NVR-grupper ordnas på Teams. Några träffar borde dock ordnas med fysiskt möte, för att föräldrarna lär känna varandra. Den första träffen borde ordnas under ett helt veckoslut, t.ex. i Tammerfors. En av de intervjuade ansåg att relationen till syskon borde ha behandlats med ingående under gruppen. En del ansåg att grupperna inföll med för täta intervaller då de ordnades varje vecka. Några uttryckte att det var svårt att få tid med gruppen bland vardagens alla andra sysslor. Ett förslag var att gruppen skulle infalla varannan vecka, men det skulle igen dra ut på tiden. En av informanterna anser att genomgången av vad som har hänt sedan sist inte skulle behöva göras så grundligt, eventuellt fokusera på en familj per gång. Föräldern anser också att gruppen borde inledas med en övning i närvaro som för in alla på samma våglängd. Hen anser att närvaro är detsamma som kärlek. Då är deltagarna inställda på att lyssna genuint på varandra, och därmed skapas den gynnsamma atmosfären i gruppen.

9. Resultatdiskussion

De frågor som denna praktikforskning har sökt svar på är:

- *Hur har föräldrarna upplevt sitt deltagande i NVR-gruppen?*
- *Hur har deltagandet påverkat familjens sätt att kommunicera och lösa konflikter?*

Gemensamt för grupperna i Attwoods forskning och vår praktikforskning var även aspekten av att familjerna kände sig mindre ensamma i sin situation efter att de hade deltagit i gruppen. Liksom våra informanter som uppskattade variationen i ledarnas kunskap och erfarenheter och att erfarenhetsexperten kunde berätta om händelser ur sitt liv som berörde även deras liv, så uppskattade Attwoods informanter att gruppens ledare inte tog rollen som experter utan snarare satt sig i rollen som samarbetare med deltagarna. Även Tjersland har betonat betydelsen av ledarna för att uppnå en känsla av gemenskap i en grupp. I likhet med Attwoods forskning om NVR-föräldragrupp för ungdomar med missbruksproblematik, så har deltagarna i föräldragruppen i Östnyland upplevt en påverkan på familjens sätt att kommunicera och lösa konflikter. Intervjuerna i denna studie gav vid handen att föräldrarna hade lärt sig nya färdigheter och antagit nya beteendemodeller i relation till ungdomen. Föräldrarna blev mer medvetna om sin interaktion med barnet och hur de med sina egna reaktioner kan påverka huruvida en konflikt eskalerar eller de-escalerar. Samtliga deltagare uppgav att de hade intensifierat gränssättning för ungdomen. Av Attwoods informanter uppgav några att de hade börjat tillbringa mera tid med sitt barn i syfte att

förbättra relationen. Vår praktikforskning har inte kunnat påvisa att föräldrarna tillbringade mera tid med barnen, däremot att de flesta relationer är mer harmoniska än innan föräldrarnas deltagande i kursen.

Kılıçarslan och Atıcıs slutsats var att eftersom NVR beaktar familjen som en enhet, och attityder och beteenden bland samtliga familjemedlemmar påverkar de övriga, så hade föräldrarnas deltagande i utbildningen bidragit till en ökad kommunikation inom familjerna. Vi kan dra slutsatsen att föräldrarnas nyvunna kunskap genom NVR-gruppen i många fall har förbättrat kommunikationen inom familjen, liksom också forskarteamet Kılıçarslan och Atıcı. T.ex. hade en förälder i föräldragruppen i Östnyland lärt sig att tilltala ungdomen utan att använda sarkasm. Föräldrarna hade också lärt sig att i en konfliktsituation reflektera över sina egna reaktioner och gradera dem med hjälp av trafikljusmodellen. Att föräldrarna har lärt sig att inte reagera på en provokation omedelbart utan lärt sig vänta på att situationen har lugnat ner sig, ansåg de att har bidragit till lugnare och mer konstruktiva samtal. En del av informanterna ansåg att deras konfliktsituationer hade minskat avsevärt efter deltagandet i gruppen. De ansåg att verktygen satt i ryggraden och de kunde använda sig av dem vid behov. Dock ansåg inte alla våra informanter att kommunikationen hade förbättrats, eftersom problemen kvarstod i en familj. Vi ska också komma ihåg att familjerna har erbjudits många andra stödformer, bl.a. var många av ungdomarna omhändertagna eller blev omhändertagna under gruppens gång. Om vi jämför NVR-föräldragrupp som stöd inom barnskyddets öppenvård med övriga stödformer inom öppenvården, t.ex. familjearbete, terapi, stödfamilj och stödpersonsverksamhet, så vittnar informanternas åsikter om att NVR-gruppen har många starka sidor: Genom att barnet inte deltog i gruppen så behövde hen inte utsättas för att delta i diskussionen om vad hen hade gjort fel och höra negativa åsikter om sitt beteende. Föräldrarnas kunskap ökade genom att höra autentiska berättelser av andra föräldrar och erfarenhetsexperten om hur deras utmaningar med ungdomen hade sett ut. Deltagarna levde sig in i de övriga familjernas situationer på ett mer emotionellt engagerande sätt än då en familjearbetare arbetar med en familj ur ett utifrånperspektiv. Ett fåtal av Attwoods informanter uppgav att de hade upplevt obehag och återuppväckta trauma av att höra de andra föräldrarna dela med sig av sina erfarenheter. Till skillnad från Attwoods forskning så visade inte vår praktikforskning att deltagarna skulle ha upplevt obehag av att höra andra berätta om sina familjesituationer, även om berättelserna beskrev svåra händelser. Tvärtom verkar de ha lärt dem att inte förfasa sig över allvarliga händelser utan också betrakta svåra händelser med ett större lugn.

De verktyg som informanterna uppgav att de inte uppskattade var uttalandet och FIT-blanketterna. Uttalandet kräver en tydlighet och konkret målsättning. Detta kräver att man kan definiera och uttrycka sina känslor och vågar tala om dem med sitt barn. Eventuellt kändes det främmande, kanske också högtravande och konstgjort, för en förälder att skriva ner ett tal till sitt barn. När en familj upplever ett kaos och befinner sig mitt i det, kan det vara svårt att sätta fingret på vad som är det egentliga problemet. I uttalandet skulle föräldrarna definiera vad de önskar att ska förändras hos ungdomen. Avsikten är att tydligt kommunicera att föräldrarna har ansvar för ungdomen, förmedla sin oro över hans beteende och en handlingsplan för vad som behöver förändras. Uttalandet kan förvisso anses vara en envägskommunikation från förälder till barn. Omers tanke bakom detta är förmodligen att visa att föräldrarna har ansvaret över barnet och sätter vissa gränser som de inte är beredda att förhandla om, samt att tydlig kommunikation är bättre än bristfällig kommunikation. Trots att verktyget inte hörde till de som uppskattades mest av deltagarna, så är det värt att sätta tid på det i gruppen. Kanske så tydliga känslouttryck trots allt inte känns bekväma i den finländska kulturella kontexten, eller kanske föräldrarna inte har fått möjlighet att lära sig det tidigare. Uttalandet ger föräldrarna en chans att sortera i sitt kaos av känslor. Vi kan jämföra med Kılıçarslan och Atıçıs forskning där deltagarna uppgav att de hade fått ökad kunskap i att hantera negativa känslor. Även om uttalandet aldrig skulle nå ungdomen, trots att Omers NVR-metod avser det, så är det ett steg på vägen för föräldrarna i att bearbeta sina egna känslor. Det ställer föräldrarna inför ett val att prioritera vilket som är det mest destruktiva beteendet hos ungdomen, och vilka beteenden som föräldrarna kan tolerera och inte behöver lägga energi på att förändra i nuläget. En av våra informanter talade om en dominoeffekt, att då det allvarligaste problemet hade lösts hade mindre brådskande problem lösts "på köpet".

Målsättningen med grupperna är inte att följa NVR-gruppens handbok och följa programmet till punkt och pricka, utan att ledarna är lyhörda för samtalsämnen som är viktiga för föräldrarna. Informanternas upplevelser av gruppen bekräftar att gruppens ledare gav föräldrarna utrymme att påverka de ämnen som diskuterades. För att deltagandet i gruppen ska kännas meningsfullt måste det svara på föräldrarnas förväntningar och såtillvida anpassas efter de ämnen som de har behov av att samtala om. Det kan dock bli svårt att jämföra olika NVR-grupper som ordnas och veta vad man avser när man talar om NVR-föräldragrupper, om grupperna relativt fritt kan utvecklas enligt gruppens behov i den riktning som tjänar deltagarna. Om man vill implementera ett arbetssätt som Non Violent Resistance-föräldragrupper och göra begreppet allmänt känt, är det en utmaning om det inte finns en allmän standard för vad deltagarna kan förvänta sig av deltagande i gruppen. För

att socialarbetare ska kunna rekommendera föräldrar att delta i gruppen och väcka deras intresse, behöver de på ett tydligt och kortfattat sätt kunna förmedla information om NVR-gruppen. FIT-blanketterna ansåg deltagarna vara överflödiga och att de tog värdefull diskussionstid från gruppen. Detta trots att de är avsedda att ta ca. en minut att fylla i per blankett. Man bör väga nyttan av att gruppledarna får tillgång till data med hjälp av vilka de kan mäta deltagarnas tillfredsställelse mot det motstånd som deltagarna kände. Genom att delge resultaten till deltagarna och synliggöra utvecklingen kunde eventuellt deras förståelse öka för betydelsen av utvärdering.

Ur praktikforskarnas synvinkel är dock pappersblanketterna inte användarvänliga. En insamlingsmetod av data som skulle ta vara på de möjligheter som modern teknologi erbjuder, t.ex. en applikation på en mobiltelefon, skulle underlätta hanteringen och lagringen av FIT-mätarnas resultat. En annan aspekt som försvårar användarvänligheten är de onödigt vetenskapliga namnen på blanketterna: Outcome Rating Scale (ORS) och Group Session Rating Scale (GSRS), vilka utgör en risk för missförstånd. För att inte krångla till det i onödan, vilket skulle göra det lättare för användarna att acceptera bruket av FIT-mätare, skulle vara att t.ex. kalla dem "före" och "efter" eller "i början" och "i slutet". Vi är naturligtvis tacksamma över att NVR-föräldragruppens ledare enträget samlade in data under gruppens gång under största delen av träffarna, då det gav oss data som hjälper oss att utvärdera deltagarnas tillfredsställelse.

Trots att gruppen marknadsfördes till föräldrar med barn med missbruksproblematik, så var det tydligt att neuropsykiatriska funktionshinder var gemensamma för största delen av deltagarnas ungdomar. Självfallet går olika psykiatriska diagnoser ofta hand i hand med annan problematik. Flera av våra informanter hade visioner om att många nya NVR-grupper skulle startas i Finland, eftersom de hade haft så stor glädje av gruppen. De önskade även att personal inom småbarnspedagogiken och skolvärlden skulle lära sig NVR förhållningssättet för att bättre kunna bemöta barn med bl.a. neuropsykiatriska funktionshinder. Föräldrarna vittnade om att tröskeln till att besluta sig för att delta i gruppen för en del var hög. Då de redan har provat på många olika tjänster, kan det vara svårt att orka ge ytterligare en tjänst en chans. De var också oroliga för att någon från deras egen ort skulle finnas i samma grupp, på samma sätt som i Attwoods forskning, där deltagarna oroade sig för om de kunde tala fritt av risk för att familjens problem inte skulle hållas hemliga. I början av föräldragruppen i Östnyland gjordes gemensamma regler upp där alla deltagare förband sig till tystnadsplikt.

Vi praktikforskare fick under intervjuerna ta del av föräldrarnas frustration över hur deras barn utmålas som ligister och svarta får i familjens närsamhälle, vilket de var väldigt trötta på. Många fördomar om föräldrarnas bristfälliga uppfostran fanns bland ortsborna och föräldrarna återgav diskussioner på sociala medier, där en del var av den åsikten att barnen “borde föras bakom bastun och skjutas”. Vi får därför ha en förståelse för att föräldrarna bär på en misstanke mot okända personer inför hur de ska reagera om de får veta hur deras barn beter sig. Vårt intryck är att NVR-gruppen slutligen av föräldrarna uppfattades som en tröstande gemenskap och en trygg famn snarare än ett hot, i och med att alla föräldrar befann sig i samma situation.

Under praktikforskningens gång har vi konstaterat att metoden fungerar bra i andra kulturella kontexter än i den israeliska, som är Omers verksamhetsmiljö. NVR föräldragrupper ordnas i bl.a. Storbritannien (Attwood) och Turkiet (Kılıçarslan&Atıcı). Omers antagande att föräldraauktoritet förmedlas genom rädsla, kontroll, top-down föräldraskap, hämnd och övervakning känns inte längre aktuell i en skandinavisk kontext. Under de senaste årtiondena har en mindre auktoritativ syn på barn slagit rot bland föräldrar i Norden. Barn inkluderas i beslutsfattandet i familjen och lär sig att de har en röst och valmöjligheter. Vi tror att den nya auktoriteten i en nordisk kontext inte behöver vänja föräldrarna bort från ett auktoritärt top-down föräldraskap. Snarare behöver de nordiska föräldrarna våga axla rollen som familjens överhuvud och i situationer som kan vara farliga för ungdomen, ta ansvaret och inte ge hen några valmöjligheter.

Såväl FIT-mätarna och intervjuerna har visat att erfarenheterna av gruppen bland deltagarna var goda, ibland alldeles överväldigande goda. Deltagarna rekommenderar att många nya grupper ska startas, för att nå ut till flera familjer som skulle ha nytta av NVR-föräldragrupper. Gruppen i Östnyland var ett pilotprojekt, och det tar tid innan ett nytt begrepp är inarbetat och allmän känt. I marknadsföringen av grupperna borde man överväga betydelsen av gruppens namn. I synnerhet namnet på finska “Väkivallaton vastarinta” innehåller laddade och hårt klingande ord; väkivalta och vastarinta, som inte ger positiva associationer. Dessa termer hedrar förvisso den ickevåldsfilosofi av Martin Luther King och Mahatma Gandhi som gruppen baserar sig på. Det finns dock mer positivt laddade ord för att förmedla en önskan om positiv förändring i familjen.

Då vi jämför deltagarnas upplevelser av NVR-föräldragruppen med upplevelserna av de övriga stödformer som erbjuds inom barnskyddets öppenvård, t.ex. familjearbete eller stödperson, är det tydligt att deltagarna har haft stor behållning av att delta i gruppen och att NVR har varit effektivt i att påverka familjen som helhet. Även då deltagarna jämförde med terapi, upplevde de att gemenskapen och referensstödet i gruppen var mer verkningsfulla än då de gick i terapi. Som Tjersland påvisade så är föräldrastödsgrupper en form av terapeutiska gruppbehandling som

kännetecknas av att deltagare oftast har liknande problem, och utbytet av erfarenheter mellan deltagarna bidrar med en ömsesidig inlevelse.

Det faktum att ungdomarna själva inte är med på gruppträffarna tar bort fokus från ungdomen som problemet, vilket informanterna såg som en av de viktigaste styrkorna med gruppen. Om man beaktar kostnadseffektivitet, så är anordnandet av en grupp och arvodet till två-tre ledare under 13 träffar mer förmånligt än att betala för långvarigt familjearbete. Självklart utesluter den ena stödformen inte den andra. NVR-grupperna är avsedda att påverka familjerna genom föräldrarna, men ungdomen kan samtidigt t.ex. ha en stödperson. Det är inte hållbart att föräldragrupper i förlängningen bekostas med projektfinansiering. Vårdföräldrarna som tillämpar det systemiska arbetssättet borde ta vara på de möjligheter som NVR-föräldragrupper erbjuder. Samtliga deltagare som vi intervjuade ansåg att träffarna borde ha varit längre än 1,5 timmar och föreslog två timmar. Detta kräver att resurser avsätts för gruppledarna för förberedelser direkt innan träffen, arbetet med att leda gruppen samt en tid för diskussion mellan gruppledarna efter träffen.

10. Nyttjande av resultat och förslag på fortsatt forskning

Forskningsresultaten kommer att användas i projektrapporteringen för TULLAS-projektet, där bl.a. NVR-föräldragruppen har ingått. Forskningsresultaten kan användas vid planeringen av NVR-grupper i framtiden. Praktikforskarna kommer att presentera resultatet av praktikforskningen för familjecentren inom Östra Nylands välfärdsområde. Inom Östra Nylands välfärdsområdet har nya ledare för NVR-grupper utbildats under hösten 2022, och därmed innebär resultatet värdefull information och vägledning i etablering av nya grupper. En poster och rapporten publiceras på internet. Fortsatt forskning om NVR föräldragrupper skulle kunna bedrivas som en longitudinell forskning för att följa med utvecklingen inom familjerna på flera års sikt. Även en etnografisk studie i form av deltagande observation skulle kunna genomföras, genom att ledaren/ledarna av gruppen samtidigt fungerar som forskare. Detta måste i så fall självklart meddelas deltagarna och stor vikt måste läggas vid forskningsetiska överväganden. Även ungdomarna och personer i familjens närmaste nätverk skulle kunna fungera som informanter i en studie. Då NVR som metod nu även börjar användas i skolmiljön, kommer det att bli möjligt att forska om lärares, elevers och skolpersonalens upplevelser av NVR i undervisningen.

Källförteckning

Attwood, Juliette (red.). 2020. Non Violent Resistance parent training and adolescent substance misuse. *Journal of Family Therapy*. Vol 42 Issue 2

Fagerström, Katarina. 2022. *Väkivallaton vastarinta (non violent resistance) - tukea haastavasti käyttäytyvien nuoren vanhemmille*. Ratkes 3/2022, s. 22-25.

Fagerström, Katarina. 2023. *Ryhmän ohjaajan opas Väkivallaton vastarinta – NVR (Non violent resistance) – Vankkaa tukea ryhmässä, kun vanhempien keinot ovat vähissä*. Innokylä

Fagerström, Katarina. 2022. Väkivallaton vastarinta NVR (Non violent resistance) -monialaista tukea päihteitä käyttävän nuoren vanhemmille. *Kohti monitoimijaista lastensuojelua hyvinvointialueilla*. Työpaperi 52/2022.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/145628/TYÖ2022_052_Kohti%20monitoimijaista%20lastensuojelua%20hyvinvointialueilla_s_Korjattu%20260123.pdf?sequence=7&isAllowed=y

Juslin, Emma (2012) *Byte av berättelser - Resursförstärkande socialt stöd i ett virtuellt diskussionsforum för föräldrar*. Novia publikation och produktion, serie R: Rapporter, 3/2012
Tillgängligt: Sosnet

Kılıçarslan, Suat; Atıcı, Meral. 2017. An Analysis of Adolescent and Parental Views on the Psychoeducation Program for Coping with Aggressive Behaviors. *Journal of Education and Training Studies* Vol. 5, No. 6; June 2017

Kjellberg-Karlsson, Maria. 2011. *NVR – Non Violent Resistance eller vad har Gandhi med familjeterapi att göra?* Göteborgs universitet

Klostermann, Keith; O’Farrell, Timothy J. (2013) Treating substance abuse: Partner and family approaches. *Social Work in Public Health*, 28(3–4): 234–247.

Kvale, Steinar; Brinkman, Svend. 2014. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3 upplagan, Studentlitteratur Ab, Lund. 412 sidor.

Laimio, Anne & Karnell, Sonja (2010) *Vertaistoiminta - kokemuksellista vuorovaikutusta*. Tekosessa Laatikainen, Tanja (toim) Vertaistoiminta kannattaa. Helsingfors: Asumispalvelusäätiö, 9-19. Tillgänglig: http://www.aspa.fi/files/2817/Vertaistoiminta_kannattaa.pdf. Hämtad 1.11.2022

Lavi-Levavi, I., Shachar, I., & Omer, H. (2013). *Training in nonviolent resistance for parents of violent children: Differences between fathers and mothers*. *Journal of Systemic Therapies*, 32(4), 79–93. <https://doi.org/10.1521/jsyt.2013.32.4.79>

Liddle, H. A., & Rowe, C. L. (2002). Multidimensional family therapy for adolescent drug abuse: Making the case for a developmental-contextual, family-based intervention. In D. W. Brook & H. I. Spitz (Eds.), *The group therapy of substance abuse* (s. 275–291). Haworth Press

Lunabba, Harry; Westerback, Frida och Stoor, Torbjörn (red.) 2016. Uppror i Elfenbenstornet. *Mathilda Wrede-institutets forskningsserie* 5/2016

Miller, Scott D; Bertolino, Ben. 2015. *Feedback-informerad terapi FIT*. Studentlitteratur Ab, Lund.

Newman, Mary; Fagan, Catrin (2014) Innovations in Practice: The efficacy of nonviolent resistance groups in treating aggressive and controlling children and young people: a preliminary analysis of pilot NVR groups in Kent, *Child and Adolescent Mental Health*, Vol 19 (2)

Omer, Haim. Nonviolent Resistance – A New Approach to Violent and Self-Destructive Children. 2004. *Cambridge University Press*. New York.

Omer, Haim. The New Authority – Family, School and Community. 2011. *Cambridge University Press*. New York.

Tjersland, Odd Arne; Engen, Gunnar; Jansen Ulf. 2011. *Allianser- Teorier värderingar och metoder I socialt arbete*. Lund, Studentlitteratur, Ab 1 upplagan, 343s.

Tulevaisuuden lastensuojelu Tullas Tillgänglig: *Tulevaisuuden lastensuojelu -hanke - Socca*
Hämtad: 28.10.2022

Tuomi, J.; Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Weinblatt, Urie & Omer, Haim. 2008. Nonviolent Resistance: A Treatment for Parents of Children with Acute Behavior Problems. *Journal of Marital and Familytherapy*, vol 34 (1) s. 75-92

Bilagor

Bilaga 1) Samtyckesblankett

Bilaga 2) Forskningslov x 3

Bilaga 3) FIT-blanketter

Bilaga 4) Intervjuguide

Bilaga 5) Dataskyddsbeskrivning

Bilaga 1) Samtyckesblankett

Samtyckesblankett

Jag ger mitt samtycke till att delta i studien Föräldrastöd - NVR som stödform inom barnskyddets öppenvård.

Jag har fått information om studiens syfte, ändamål och publicering.

Jag ger mitt samtycke till att intervjun kommer att spelas in och att information som jag delar får användas i studien. Jag tillger även mitt samtycke till att använda de FIT-blanketterna jag fyllt i under NVR-träffarna under år 2021 och 2022.

Personuppgifter som kan identifiera deltagaren kommer att anonymiseras och/ eller pseudonymiseras.

Varaktigheten för insamlade personuppgifter gäller till årets slut 2023 varefter de förstörs.

Jag är medveten om att jag när som helst under processen kan avbryta mitt deltagande.

Deltagare: _____

Plats och datum – underskrift – namnförtydligande

Forskare: _____

Plats och datum – underskrift – namnförtydligande

Forskare: _____

Plats och datum – underskrift – namnförtydligande

Bilaga 2) Forskningslov x 3

1 (3)

Social- och hälsovårdssektorn
Ansökan om forskningstillstånd

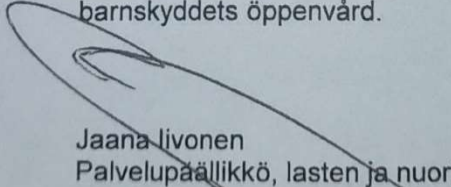
Seep. Od. m. a. a.
3078/2022
Jekeli
Marie Andersson

Sökandens uppgifter	Namn Martina Lindroos / Jens Östbye		
	Gatuadress Lingårdsvägen 33	Postnummer 07880	Postkontor Liljendal
	Telefon 044-0436444		E-postadress martina.lindroos@helsinki.fi
	Forskningsanstalt, läroanstalt eller annat samfund Helsingfors universitet		Sökandens uppgift/tjänsteställning Studerande på magisterprogrammet i samhällsvetenskaper / socialt arbete
Forsknings-handledare	Namn Ilse Julkunen		Lärdomsgrad och yrke professor
	Verksamhetsställe och adress PB 9, 00014 Helsingfors universitet		
	Telefon 0294124577, 0504484247		E-postadress ilse.julkunen@helsinki.fi
Datum och underskrift	Ort och datum 8 / 11 / 2022		Sökandens underskrift
Ifylls av beslutsfattare	Beslut om forskningstillstånd ☒ Forskningstillstånd beviljas ☐ Forskningstillstånd avslås		
	Villkor för beviljandet ☒ Ett villkor för beviljandet av tillstånd för forskning och för överlåtelse av information för ändamålet är att forskaren vid all hantering av information förbinder sig att iakttä den lagstiftning som reglerar hantering av personuppgifter. Forskaren är skyldig att iakttä datasekretess vid hanteringen av information och att endast använda informationen för detta forskningsuppdrag. Efter forskningsuppdraget ska informationen förstöras på ett godtagbart sätt. ☐ Sökanden ska leverera den färdiga rapporten, när forskningsuppdraget är slutfört. ☒ Övriga villkor		
Motiveringar till avslag			
Datum och beslutsfattarens underskrift	Ort och datum 8/11/2022		Underskrift Martina Lindroos / Jens Östbye

Pöytä 15.11.2022
read
Marie Andersson
Pöytäkirja

Beviljande av forskningslov/Lindroos och Östbye

Selostus/Redogörelse	Martina Lindroos och Jens Östbye har anhallit om forskningslov för praktikforskning : Föräldrarstöd – NVR som stödform inom barnskyddets öppenvård. Lindroos och Östbye studerar praktikforskning som ingår i magisterprogrammet i socialt arbete vid Helsingfors univeristet
Perustelut/Motiveringar	Projektet Monialainen lastensuojelu och Framtidens barnskydd TULLAS (Tulevaisuuden lastensuojelu) i Östnyland ordnade i samarbete med missbrukskliniken i Borgå en NVR (Non Violent Resistance) föräldrarstöd. Målgruppen var föräldrar till ungdomar med ett skadligt beteende eller med risk för att hamna i ett drogberoende. Ungdomar hadde klientskap i barnskyddet i någon av kommunerna i Östra Nyland och hänvisades till gruppen av socialarbetare i barnskyddet. Praktikforskning utvärderar gruppens deltagares erfarenheter och bedömer referensgruppverksamhet som stödform i barnskyddets öppenvård. Personuppgifterna i forskningsmaterialet behandlas och lagras skyddade och materialet innehållande personuppgifter förstörs efter avslutad forskningsstudie.
Påttös/Beslut	Martina Lindroos och Jens Östbye beviljas forskningslov för praktikforskning: Föräldrarstöd- NVR som stödform inom barnskyddets öppenvård.

Jaana Iivonen
Palvelupäällikkö, lasten ja nuorten palvelut

Jakelu/Distribution

Forskningslov / Tutkimuslupa, M.Lindroos och J.Östbye

Perustelu / Motivering

Avhandlingens titel

Föräldrastöd-NVR som stödform inom barnskyddets öppenvård

Bakgrund till undersökningen

Studierande studerar praktikforskning som ingår i magisterprogrammet i socialt arbete vid Helsingfors universitet. Handledare vid arbetsplatsen är Katarina Fagerström som ingår i projektet TULLAS (Tulevaisuuden lastensuojelu) och har ordnat en föräldragrupp i Borgå enligt NVR (Non Violent Resistance)- principen. Denna praktikforskning utvärderar gruppens deltagares erfarenheter och bedömer referensgruppsverksamhet som stödform i barnskyddets öppenvård.

Undersökningens målsättning

Forskningens syfte är att få kunskap om hur deltagarna i gruppen har upplevt att familjen har haft nytta av att föräldrarna deltog i gruppen och lärde sig NVR-metoden

Tidsplan för undersökningen

Intervjuer genomförs mellan vecka 47 och 50/2022. Analys av data 50/2022-2/2023. Slutseminarium 27.1.2023. Slutrapporten lämnas in senast 9.2.2023. Forskningens resultat publiceras på FSKC:s hemsida 3.3.2023.

Forskningen kommer Sibbo kommun, och i framtiden hela Östra Nylands välfärdsområde till nytta genom att forskarna utvärderar en metod för föräldra- och referensstöd som kan tas i bruk inom arbetet i barnskyddets öppenvård.

Toimivalta / Befogenhet
Verksamhetsstadga för Social- och hälsovårdsavdelningen
1.6.2021

Päätös / Beslut

Forskningslov beviljas.

Kokko Leena
Sosiaali- ja terveystoiminta / Social- och hälsovårdsdirektör

Sipoon kunta
Sibbo kommun

Viranhaltijapäätös
Tjänsteinnehavarbeslut

Sosiaali- ja terveystoimintajohtaja / Social- och hälsovårdsdirektör
§ 29/2022

11.11.2022

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.
Dokumentet har undertecknats elektroniskt.

Lisätietoja /
Tilläggsuppgifter

[hanna.kaunisto\(at\)sibbo.fi](mailto:hanna.kaunisto(at)sibbo.fi)

Nähtävillöolo /
Framläggande

Tämä päätös on julkaistu yleisessä tietoverkossa 11.11.2022.
Detta beslut publicerades i det allmänna datanätet 11.11.2022.

Bilaga 3) FIT-blanketter

SKATTNING AV FÖRÄNDRING

Outcome Rating Scale (ORS)

Namn: _____ Ålder: _____ år

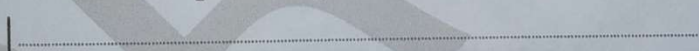
Kön: _____ Möte nr: _____ Datum: _____

När du ser tillbaka på den senaste veckan – inklusive i dag – kan du då hjälpa oss att förstå hur du har haft det, genom att markera på skalorna hur du upplever att det har fungerat för dig, inom följande områden i ditt liv:

Markeringar till vänster anger en lägre nivå av tillfredsställelse, och markeringar till höger en högre nivå av tillfredsställelse.

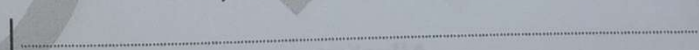
Individuellt

personligt välbefinnande

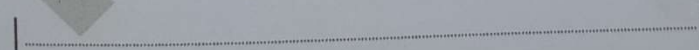
Nära relationer

familj och andra nära relationer

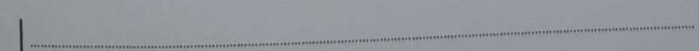
Socialt

arbete, skola, vänner

Allmänt

livet som helhet

INTERNATIONAL CENTER FOR CLINICAL EXCELLENCE
WWW.SCOTTMILLER.COM/PERFORMANCE-METRICS
© 2000, SCOTT D. MILLER AND BARRY L. DUNCAN

SKATTNING AV SAMTAL

Session Rating Scale (SRS)

Namn: _____	Ålder: _____	år
Kön: _____	Möte nr: _____	Datum: _____

Var vänlig och skatta dagens samtal genom att sätta en markering på linjen
– sätt markeringen i det läge som bäst stämmer med din upplevelse:

Relation

Jag kände mig
inte hörd, förstådd
och respekterad.

Jag kände mig
hörd, förstådd och
respekterad.

Mål och ämne

Vi arbetade inte
med eller pratade
inte om det som
jag ville arbeta med
och prata om.

Vi arbetade med
eller pratade om
det som jag ville
arbeta med och
prata om.

Sätt att arbeta eller metod

Sättet vi arbetade
på passar mig inte.

Sättet vi arbetade
på passar mig bra.

Allmänt

Det var något som
saknades i dagens
samtal.

Dagens samtal
passade mig helt.

INTERNATIONAL CENTER FOR CLINICAL EXCELLENCE
WWW.SCOTTD MILLER.COM/PERFORMANCE-METRICS
© 2002, SCOTT D. MILLER AND BARRY L. DUNCAN

Bilaga 4) Intervjuguide

1. Har er kommunikation inom familjen förändrat ert sätt att lösa konflikter, och isf. hur?
2. Vilka redskap som ni lärt er under NVR-gruppen, har ni haft användning av?
3. Hur skulle ni beskriva upplevelsen av att ha deltagit i NVR-gruppen?
4. Vad skulle ni ha önskat som inte togs upp?
5. Hur skulle ni beskriva gruppens upplägg (t.ex. tidsanvändning, gruppstorlek, antalet träffar osv.)
6. Vilka områden som behandlas hade ni önskat att bearbetats mer ingående med?
7. Hur beaktades barnens perspektiv i NVR-gruppen enligt er?
8. Hur skulle ni beskriva gruppledarnas insats?
9. Gav gruppledarna tillräckligt utrymme för alla deltagare att aktivt delta? be om motivera.
10. Kände ni er bekväma att tala om familjens situation i NVR-gruppen? be om motivering.
11. Om ni har erfarenheter av andra stödformer inom barnskyddets öppenvård, i relation till dem, hur upplever ni att ni fick hjälp av NVR-gruppen?
12. Hur upplever ni att det var att träffa föräldrar med barn med liknande utmaningar som i er familj?
13. NVR-gruppen har i avsikt att främja familjers situationer genom att ge föräldrar mera kunskap för att stödja sitt barn eller ungdom. Upplever ni NVR-gruppen som ett lämpligt sätt att påverka barns och ungdomars utåtagerande och aggressiva beteende och isf. hur?
14. För vilka sorters utmanande familjesituationer skulle ni rekommendera NVR-grupper?
15. Hur skulle ni beskriva familjens vardag i nuläge, jämfört med innan ni deltog i gruppen?
16. Vilka tips vill du ge till gruppledare av framtida grupper för att förbättra a) Stämningen och känslan av trygghet i gruppen? b) Möjligheten att konkret tillämpa kunskapen från gruppen i situationer i hemmet?

Bilaga 5) Dataskyddsbeskrivning

DATASKYDDSBESKRIVNING/DATASKYDDSMEDDELANDE SOM GÄLLER VETENSKAPLIG FORSKNING

EU:s allmänna dataskyddförordning

artiklarna 12–14

Datum för upprättande: [1.11.2022]

Information om behandlingen av personuppgifter i samband med forskningsstudien Föräldrastöd - NVR som stödform inom barnskyddets öppenvård

Personuppgifter används som material i forskningsstudien Föräldrastöd - NVR som stödform inom barnskyddets öppenvård. Syftet med denna dataskyddsbeskrivning är att informera om vilka personuppgifter som behandlas, varifrån uppgifterna fås och hur de kommer att användas. I slutet redogörs närmare för den registrerades rättigheter.

Det är frivilligt att delta i forskningsstudien och att lämna personuppgifter. Det blir inga negativa påföljder för dig, om du inte deltar eller om du avbryter ditt deltagande.

Den personuppgiftsansvarige för forskningsstudien

Martina Lindroos

044-0436 444

Martina.lindroos(at)helsinki.fi

Jens Östbye

040-0290 557

Jens.ostbye(at)helsinki.fi

Kontaktperson och ansvarig forskare

Namn: Ilse Julkunen, Professor

Telefon: 0294124577, 0504484247

E-postadress: Ilse.julkunen(at)helsinki.fi

Beskrivning av forskningsprojektet och ändamålet med behandlingen av personuppgifter

Ändamålet med behandlingen av personuppgifter är att komma åt relevant information för studien. Forskningens syfte är att ta reda på hur deltagarna i NVR-gruppen 2021-2022 har upplevt NVR som stödform samt utifrån svaren belysa verksamhetens utvecklingsbehov.

Datainsamling sker som intervjuer, och därmed berörs personuppgifter under såväl rekryteringstillfället, kommunikations- och planeringstillfällen samt intervjutillfällen.

Audiospelaren som används vid intervjuerna lagrar personuppgifter som transkriberas på

word-dokument. Dokumenten sparas på en minnessticka som innehåller personuppgifter, samt kommer FIT-mätare som ifyllts under träffarna att analyseras. De ifyllda FIT-mätarna innehåller personuppgifter så som namn. Deltagare anonymiseras eller pseudonymiseras i redovisningen av intervjuresultaten. Namn som ifyllts i FIT-blanketterna kommer inte att användas och spelar inte roll i analysen. I forskningsprocessens alla skeden, beaktas god vetenskaplig praxis för behandling av personuppgifter.

Uppgifter som ingår i forskningsmaterialet

Personuppgifter som samlas in är kontaktuppgifter till de som intervjuas, dvs. telefonnummer och/ eller e-post. Övriga uppgifter som kan framkomma är hemadress, geografiska områden som hemkommun, könsidentitet på barnen, samt är det möjligt att namnen på barnen nämns i intervjuerna. Svaren i intervjuerna klassas som personuppgifter om det är möjligt att urskilja och/eller identifiera en person utifrån svaren.

Källor som personuppgifter samlas in från

- *Via e-post och/eller per telefon.*
- *Intervjuerna bandas in och transkriberas som skrivet material. Därmed utgör det transkriberade materialet en källa som innehåller personuppgifter*
- *FIT-blanketter som ifyllts under träffarna*

Känsliga personuppgifter

I forskningsstudien behandlas följande i artikel 9 i dataskyddsförordningen avsedda särskilda kategorier av personuppgifter (dvs. känsliga personuppgifter):

- *Uppgifter om hälsa*

Behandlingen av känsliga uppgifter baserar sig på artikel 9.2 j i dataskyddsförordningen (behandlingen är nödvändig för vetenskapliga forskningsändamål) och på 2 kap. 6 § 1 mom. 7 punkten i dataskyddslagen (artikel 9.1 i dataskyddsförordningen tillämpas inte på behandling av uppgifter för vetenskaplig forskning).

Den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter

Personuppgifterna behandlas på följande grund enligt artikel 6.1 i den allmänna dataskyddsförordningen:

- *Vetenskaplig eller historisk forskning eller statistikföring (2 kap. 4 § 3 punkten i dataskyddslagen)*
- *Forskningspersonens samtycke*
- *Fullgörande av en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige*

Om behandlingen av personuppgifter grundar sig på forskningspersonens samtycke, har hen rätt att när som helst återkalla sitt samtycke. Återkallandet av samtycket påverkar inte lagligheten av behandlingen före återkallandet.

Mottagarna som ska ta del av uppgifterna

Uppgifterna behandlas av forskningsstuderande Lindroos och Östbye. NVR-projektets kontaktperson Katarina Fagerström som handlett NVR-gruppen kommer i kontakt med personuppgifter då hon i första hand är i kontakt med de eventuella informanter praktikforskningen har i avsikt att rekrytera. Katarina Fagerström representerar projektet TULLAS (tulevaisuuden lastensuojelu).

Överföring av uppgifter utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Uppgifter överförs inte utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, de behandlas endast inom EU.

Automatiserat beslutsfattande

Inom ramen för forskningsstudien förekommer inget automatiserat beslutsfattande som i betydande grad påverkar forskningspersonerna.

Skydd av personuppgifter

Personuppgifterna i forskningsmaterialet behandlas och lagras skyddade så att endast personerna som behöver uppgifterna har åtkomst till dem.

Uppgifter som behandlas i IT-system skyddas på följande sätt:

Ordbehandlingsprogrammet som används vid transkribering av inbandade intervjuer finns på forskningsstuderandenas Office-program. Det krävs personligt användarnamn och lösenord för att logga in sig på och få tillgång till material som är sparad i en molntjänst bakom en säker brandmur.

Manuellt material (t.ex. i pappersform eller i en annan fysisk form) skyddas på följande sätt:

I ett låst skåp på forskningsstuderande Lindroos och Östbye kontor på arbetsplatsen i Borgås familjecenter förvaras minnessticka, FIT-blanketter och annat fysiskt material innehållande personuppgifter. Nyckeln till skåpet finns i ett exemplar som Lindroos och Östbye håller i säkert förvar, otillgängliga för obehöriga.

Behandling av direkta identifieringsuppgifter:

- *Direkta identifieringsuppgifter raderas under analysfasen och lagras separat från det forskningsmaterial som ska analyseras.*

Varaktigheten av behandlingen av personuppgifter

- *Varaktigheten för behandling av uppgifterna gäller t.o.m slutet av året 2023.*

Behandling av personuppgifter efter avslutad forskningsstudie

- *Forskningsmaterialet med personuppgifter förstörs.*

Lagringen av forskningsmaterialet grundar sig på artikel 5.1 b och e i dataskyddsförordningen. Ett nytt dataskyddsmedelande om den nya forskningsanvändningen av forskningsmaterialet ska skickas ut till de registrerade, förutom om den personuppgiftsansvarige inte längre kan identifiera de registrerade i materialet.

Inte heller då kan de registrerade informeras om den nya forskningen, om tillhandahållandet av informationen visar sig vara omöjligt eller skulle medföra en oproportionell ansträngning eller skulle göra det omöjligt eller avsevärt försvåra uppfyllandet av målen med forskningsändamålen (artikel 14.5 b i dataskyddsförordningen).

Var materialet lagras och hur länge:

I ett låst skåp på Borgå familjecenter, t.o.m. årets slut 2023 varefter materialet innehållande personuppgifter förstörs.

Den registrerades rättigheter samt undantag från rättigheterna

Kontaktperson i ärenden som rör forskningspersonernas rättigheter är den person som uppges under punkt 1 i detta meddelande.

Den registrerades rättigheter

Enligt dataskyddsförordningen har den registrerade rätt

- att få tillgång till din egen uppgifterna
- att få sina egna uppgifterna rättade
- att få sina egna uppgifterna raderade och att bli bortglömd
- att begränsa behandlingen av sina egna uppgifterna
- till dataportabilitet från en personuppgiftsansvarige till en annan
- att göra invändningar mot behandlingen av uppgifterna
- att inte bli föremål för automatiserat beslutsfattande.

Den registrerade kan dock inte utöva alla rättigheter i alla situationer. Exempelvis grunden för behandlingen av personuppgifter inverkar på situationen.

Detaljerad information om den registrerades rättigheter i olika situationer finns på dataombudsmannens webbplats: <https://tietosuoja.fi/sv/vilka-rattigheter-har-den-registrerade-i-olika-situationer>.

Undantag från rättigheterna

Dataskyddsförordningen och Finlands dataskyddslag möjliggör undantag från vissa av de registrerades rättigheter när personuppgifter behandlas i samband med vetenskaplig forskning och utövandet av rättigheterna skulle göra det omöjligt eller avsevärt försvåra uppfyllandet av ändamålen med behandlingen.

Behovet att göra undantag från den registrerades rättigheter bedöms alltid från fall till fall.

Rätt att inge klagomål

Du har rätt att inge klagomål till dataombudsmannens byrå om du anser att behandlingen av dina personuppgifter strider mot gällande dataskyddslagstiftning.

Kontaktuppgifter:

Dataombudsmannens byrå

Besöksadress: Bangårdsvägen 9, 6:e vån., 00520 Helsingfors

Postadress: PB 800, 00521 Helsingfors

Växel: 029 56 66700

Fax: 029 56 66735

E-post: tietosuoja(at)om.fi